PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XXII. Št. 194 (6481)

TRST, petek, 26. avgusta 1966

FRANCOSKI PREDSEDNIK JE ZAČEL DOLGO POTOVANJE

Demonstracije za neodvisnost ob prihodu de Gaulla v Džibuti

Ugibanja in pričakovanja v zvezi z obiskom v Kambodži - Komentarji francoskega tiska

DŽIBUTI, 25. — General de Gaulle, ki je davi ob devetih odpotoval iz Pariza, je prispel v prestolnico Francoske Somalije Džibuti. Kmalu po de Gaullovem prihodu so v Džibutiju nastali neredi v tistem delu mesta, kjer živijo predstavniki ljudskega gibanja, ki zahteva neodvisnost Francoske Somalije. Nastopila je policija, ki so ji pomagali pripadniki tujske legije. Demonstranti so se spopadli s policaji.

Zvečer so se incidenti ponovili. Varnostne sile so obkolile sedež ljudskega gibanja.

Med neredi so se demonstranti večkrat spopadli z varnostnimi silami in z vojaki tujske legije. Demonstranti so zahtevali popolno neodvisnost Francoske Somalije. Na cesti, po kateri se je vozil de Gaulle skozi Džibuti, so številni pripadniki stranke ljudskega gibanja dvigali napise, na katerih so bile zahteve po neodvisnosti.

Policija in vojaki tujske legije so uporabljali solzilne bombe proti demonstrantom, ki so reagirali z metanjem kamenja. Neredi so se končali ob 22.30 po krajevnem času. Ranjenih je bilo 15 oseb.

De Gaulle bo iz Džibutija odpotoval v Adis Abebo, nato pa v Kambodžo in na Pacifik.

Kakor že včeraj javljeno, se bo z de Gaullovim obiskom v Kambodži začela francoska akcija, katere namen je, da se Francija diplomatsko in politično zavzame v prizadevanjih za mir v Vietnamu. Nedavno je de Gaulle poslal na to področje svojega posebnega odposlanca, bivšega ministra Sainteny-ja, ki se je pogovarjal s predstavniki južnovietnamske narodnoosvobodilne fronte in s severnovietnamskim predsednikom Hošiminhom in je obiskal tudi Peking.

Po nekaterih vesteh bi de Gaulle po svojih sodelavcih v Pnom Penhu navezal neposredne stike s predstavniki Vietnama. To bi mu pomagalo natančneje spoznati in ugotoviti možnosti za akcijo francoske diplomacije pri reševanju te zapletene problematike. Vendar pa v Parizu poudarjajo, da od de Gaullovih pogovorov in stikov ni pričakovati takojšnjih in večjih rezultatov. Mnenja so namreč, da stanje še ni dozorelo za naglo diplomatsko akcijo.

Francoski tisk obširno komentira de Gaullovo potovanje. «Aurore» piše, da bo de Gaulle zagovarjal med pogovorom s Sihanukom nevtralizacijo Indokitajskega polotoka z umikom vseh tujih čet, da Vietnamci sami lahko rešijo svoje spore. List se sprašuje, «ali ne bi morda to pomenilo pretirano nagrado kitajskim komunistom s ponižanjem Američanov».

Gospodarski dnevnik «Les Echos» pravi, da se že sedaj lahko reče, da je potovanje med drugim tudi volilnega značaja. Na podlagi nedavnega sondiranja je je popularnost predsednika dvignila od 58 na 65 takoj po obisku v Moskvi. List se nato sprašuje, kaj bi se zgodilo, če bi se de Gaulle «pokazal bolj odločen kakor komunistična stranka pri obsojanju vojne v Vietnamu».

Komunistično glasilo «l'Humanite» piše, da si ne dela utvar «o dejanskih razlogih, ki silijo generala, da gre v Pnom Penh». «Nasprotujoči si interesi, ki predstavljajo francoske monopole proti ameriškim tekmecem na raznih področjih sveta, so še posebno ostri v jugovzhodni Aziji. Toda kolikor to navaja predsednika republike, da sprejema ugodne pobude za mir, je treba te pobude odobriti in podpirati, a potrebno je, da gredo tako daleč, kakor zahteva resnost nevarnosti. Na ta način ne bi smela Francija več ostati zaveznica ameriških napadalcev.»

Glasilo leve sredine «Combat» pa ugotavlja protislovje v obnašanju generala de Gaulla. «Včerajšnji sestanek protivlade, piše list, je osvetlil protislovje med miroljubno pesmijo, ki jo general de Gaulle pripravlja v zvezi z Vietnamom, ko bo obiskal Kambodžo, in njegovim paternalizmom ko gre za naša prekomorska ozemlja, zlasti za tista, kjer bodo jedrske eksplozije. Dejansko, ali ni čudno svetovati drugim, naj ne uporabljajo strelnega orožja, ko se ne obotavljamo z eksplozijami jedrskih bomb na Pacifiku, kljub protestom številnih dežel tretjega sveta?»

Dva vojna zločinca bodo izročili Nemčiji

AKRA, 25. — Nemški zdravnik Horst Schumann je bil danes aretiran v Akri in poslali ga bodo v Zahodno Nemčijo, kjer ga bodo postavili pred sodišče zaradi vojnih zločinov. Schumann je bil več let v Gani, aretirali pa so ga lanskega marca. Junija je nova ganska vlada podpisala pogodbo z Zahodno Nemčijo o ekstradiciji. Schumanna iščejo tudi druge države zahodne in vzhodne Evrope.

BUENOS AIRES, 25. — Nemški advokat Gerhard Bohne, ki je obtožen, da je kriv množičnih umorov med drugo svetovno vojno v nacističnem koncentracijskem taborišču Grafeneck, bo izročen Zahodni Nemčiji. To je sklenilo argentinsko vrhovno sodišče, ki je odbilo Bohnejev priziv proti ekstradiciji. Bohne, ki ima 63 let, je bil aretiran februarja 1964 na zahtevo bonske vlade. Obtožujejo ga, da je odgovoren za umor 15 tisoč zaprtih umsko bolnih ali nesposobnih za delo v omenjenem taborišču.

Uspešen poskus s kabino «Apolon»

CAPE KENNEDY, 25. — Danes ob 19.16 po italijanskem času so izstrelili z raketo «Saturn 1» kabino «Apolon». Ogromna raketa je dolga 68 metrov. Ta raketa je pognala kabino «Apolon». V kabini so bili «elektronski astronavti», t. j. številni aparati. NASA je javila, da je kabina po 93 minutah letenja pristala na Pacifiku približno 300 milj (500 kilometrov) od otoka Wake.

Kabina «Apolon» je enaka kabini, ki bi moral pristati na Luni. V njej pa ni bilo pilotov, njihovih sedežev in nekaterih aparatov. V ostalem pa je enaka ladji, ki se pripravlja za polet Grissoma, Whiteja in Chaffeeja konec novembra ali začetek decembra. Tedaj bodo preizkušali, koliko časa astronavti lahko vzdržijo v kabini. Skušali bodo ostati v vesolju dva tedna. Pot na Luno in nazaj bi morala trajati osem dni, vštevši tudi pristanek na Luni, medtem ko bi en pilot ostal na tiru okoli Lune in vodil matično vesoljsko ladjo.

Glavni smoter današnjega poskusa je bil preizkušati odpor ščitne plasti na kabini proti vročini, ki nastane ob povratku v atmosfero.

Kabina «Apolon» je pristala na morju približno 320 kilometrov od ladij, ki so imele nalogo potegniti jo iz morja. Letalo z ene teh ladij je opazilo kabino 45 minut po pristanku.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Od včeraj je Jugoslavija polnopravna članica GATT

Njeno članstvo bo okrepilo pozicije desetih nerazvitih držav članic GATT

BEOGRAD, 25. — Danes je začel veljati sporazum o polnopravnem članstvu Jugoslavije v GATT. Kot je znano, je bil o tem podpisan sporazum 26. julija letos, v kar sta najprej privolili dve tretjini članic te organizacije.

Sodelovanje Jugoslavije v GATT se bo razvijalo vzporedno z izpopolnjevanjem trgovinskega sistema in z vključevanjem Jugoslavije v mednarodno delitev dela. Najvišja stopnja tega sodelovanja je rezultat ukrepov gospodarske reforme zlasti pa uvajanje stalne carinske tarife. Polnopravno članstvo Jugoslavije v GATT spada v okvir jugoslovanske politike gospodarskega sodelovanja z vsemi državami. Istočasno pa je to še en dokaz, da je sodelovanje med državami z različnimi sistemi mogoče. Vstop Jugoslavije v to mednarodno gospodarsko organizacijo bo tudi okrepil pozicije nerazvitih držav v GATT. Vedno številnejša udeležba teh držav — okrog deset — pa je v zadnjem času vplivala na spremembo same vsebine dela in aktivnosti GATT.

Konferenca samoupravljavcev Jugoslavije bo v prvi polovici prihodnjega leta, verjetno 27. junija, ko bo poteklo 17 let, odkar je bil sprejet zakon s katerim so bila podjetja izročena v upravo proizvajalcem. To je povedal danes predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović v razgovoru z urednikom Tanjuga. Konferenca bo predvsem razpravljala o bodočih nalogah, obravnavala bo vprašanja, ki se bodo reševala v prihodnji etapi, da bi se dosegla resnično široka pot samoupravljanja delovnih ljudi. Sindikati so mnenja, ki so morajo biti najmanj tri četrtine udeležencev kongresu ljudje, ki so neposredno povezani s proizvodnjo: delavci, inženirji in tehniki, gospodarstveniki, zdravniki, itd.

Norveški kralj obišče Jugoslavijo

BEOGRAD, 25. — Norveški kralj Olav V. bo 5. septembra t.l. prispel v Jugoslavijo na šestdnevni uraden obisk kot gost predsednika republike maršala Tita. Gosta bo spremljal norveški zunanji minister Lange. Kralj Olav vrača obisk maršala Tita na Norveškem v maju mesecu letos.

Demonstracije proti Sukarnu

DŽAKARTA, 25. — Več tisoč indonezijskih desničarskih študentov je danes demonstriralo proti Sukarnu in vdrlo v parlament. Študenti so zahtevali, naj Sukarno prekliče nekatere izjave, ki jih je izrekel pred enim tednom v svojem govoru. Tedaj je Sukarno zlasti zavrnil usmeritev indonezijske zunanje politike na desno in je omenil odgovornost vojaških voditeljev za sedanje gospodarske težave Indonezije.

Študentje so se zbrali pred parlamentom dve uri pred začetkom letnega zasedanja, na katerem bi morali začeti splošno razpravo o Sukarnovem govoru. Poslopje parlamenta je močno zastražila policija, toda študentom je kljub temu uspelo vdreti v poslopje. Delo parlamenta je bilo prekinjeno in poslanci so sprejeli delegacijo študentov, ki je izročila resolucije v katerih zahtevajo, naj parlament doseže od Sukarna pojasnilo o njegovem govoru. Resolucije zahtevajo tudi, naj Indonezija takoj znova vstopi v Združene narode in naj popolnoma normalizira odnose z Malezijo. Medtem ko so se demonstracije študentov nadaljevale, je parlament tudi nadaljeval delo. Poslanec Nasrul je predlagal za Sukarna razdobje «političnega počitka»; če ne bo počitek dovolj, bi morali Sukarna «vljudno upokojiti» in predsedstvo bi moral prevzeti general Suharto. Nasrun je tudi predlagal, naj sodišče, ki sodi udeležence lanske zarote, pokliče Sukarna kot pričo.

Po potresu v Turčiji

ANKARA, 25. — V turških uradnih krogih so objavili še nedokončne podatke o žrtvah potresa v Anatoliji. Življenje je zgubilo 2396 ljudi. V pokrajini Mus je bilo 2237 mrtvih, v Erzeremu 132, v Bingolu pa 27.

V vseh centrih so obnovili prometne zveze. Turška vlada je določila 400 milijonov turških lir za prvo pomoč ponesrečencem. V prizadete kraje so poslali že 4000 šotorov. Na nekaterih področjih se še ponavljajo rahli potresni sunki.

Medtem še dalje prihaja pomoč iz tujine. Iz Italije so z «letečimi vagoni» pripeljali približno 20 ton raznega materiala.

NADALJUJE SE PREISKAVA V AGRIGENTU

Spor med državo in deželo še ni poravnan CGIL proti «irizaciji» državnega monopola

Predlog ministra Pretija je namreč v nasprotju z dosedanjimi sklepi vlade - Dunajski tisk o nacističnih organizacijah Sporazum med INAM in zdravniki se skoraj v celoti izvaja

RIM, 25. — Predsednik vlade Moro je še vedno na počitnicah v okolici Trenta in je danes sprejel delegacijo tamkajšnjih vodilnih demokristjanov. Razpravljali so tudi o političnem stanju, ki je nastalo zaradi atentata v deželi. Predvsem pa so obravnavali gospodarska in socialna vprašanja v zvezi z nedavno poplavo.

Z dunajskim atentatom in v zvezi z južnotirolskim vprašanjem sploh pa objavlja članek tudi vatikansko dnevno glasilo, ki zlasti poudarja, da se strinja s tistimi dunajskim tiskom, ki je atentat obsodil. Vprašanje tistih «skupin, ki se poslužujejo nasilnih metod pa ni politično temveč moralno vprašanje.

Z Dunaja poročajo, da so med preiskavo v stanovanju atentatorja Emanuela Kubarta našli tudi knjižico z navodili za «gverilski» način vojskovanja. Duanjski dnevnik «Express» pa piše, da je «v Avstriji najmanj 200 fanatičnih skrajnežev, ki so organizirani v vsaj desetih združenjih, ki jih policija nenehno nadzoruje, čemur se je treba tudi zahvaliti, da je kar hitro našla sledove». List piše, da je v zadnji števiki bavarske revije «Vesti nacionalne mladine» objavljeno poročilo o sestanku nacionalistov v mestecu Melk v spodnji Avstriji med binkoštnimi prazniki. Na tem sestanku sta bila namreč tudi Kubart in Falk. Glavno poročilo je nosilo naslov: «Mi in država». V tem poročilu so navodila, kako naj se nacisti ravnajo v stiku s policijo. «Express» se vprašuje, ali ne bi bilo bolje, da bi policija odločno ukrepala proti tem skupinam, iz katerih «se novačijo dejanski in potencialni atentatorji, namesto da jih samo nadzoruje». List poroča tudi, da bodo zavarovalne družbe «Alitalia» na procesu proti Kubartu in Falku nastopile kot zasebna stranka, ker so prav one konec koncev zaradi atentatov najbolj oškodovane. Neki dunajski odvetnik je izračunal, da bi morala Kubart in Falk delati 120 let, da bi z njunima dosedanjima plačama poravnala škodo, ki sta jo storila. Sicer pa vlada zaradi atentatov še vedno precejšnja panika predvsem v severni Italiji. Včeraj so na primer prinesli na milansko letališče zavoj za Palermo in nekdo je slišal tiktakanje. Zato so strokovnjaki zavoj previdno odprli, toda našli so v njem le mali sprejemni radijski aparat, ki je bil odprt.

Drugi dogodek, ki se vedno vznemirja javnost, pa je Agrigento, kjer preiskujejo škandal tako predstavniki dežele kot preiskovalne komisije ministrstva javnih del iz Rima. Kot smo že poročali, so prvi zaplenili spise in s tem blokirali delo drugih. Zato danes načelnik svetovalske skupine KPI dr. Messina ni hotel na razgovor z dr. Minlosijem, enim izmed dveh odposlancev dežele. Načelnik tehničnega urada ing. Fittivalli je novinarjem izjavil, da se delo v njegovem uradu nenehno nadaljuje ter da se tehnična in pravna preiskava prav tako vrši dalje.

Poslanec Orlandi pa v glasilu PSDI, obsoja vse tiste, ki se prerekajo med seboj zaradi pristojnosti, čemur je vzrok predvsem «borba za ugled». Orlandi poudarja, da se velika večina prebivalstva Sicilije strinja z imenovanjem ministrske preiskovalne komisije. Pisec je mnenja, da bi morala sicliska deželna skupščina pooblastiti tudi s svoje strani ministrovo preiskovalno komisijo. Namesto tega pa je prišlo do «bizantizmov o pristojnosti». Tako je «iz pravnega vprašanja nastalo moralno, ki pa se bo končno vrnilo na politični teren». Orlandijev tovariš poslanec Pellicani pa je izjavil novinarjem, da bo spričo najnovejših dogodkov v zvezi s škandali morala bodoča združena socialistična stranka takoj po ustanovitvi ponovno proučiti odnose med KD in združeno socialistično stranko.

Tretji dogodek, ki je vzbudil precej pozornosti v javnem mnenju, pa je članek socialdemokratskega ministra Pretija v nekem dnevniku, v katerem je zagovarjal svoje mnenje, da bi se prihranilo mnogo milijard, če bi državni monopol vključili med podjetja IRI. Danes se je oglasilo vodstvo zveze državnih nameščencev v CGIL, ki poudarja, da so vsi trije največji sindikati v juliju izročili vladi dokument, v katerem je obrazloženo sindikalno stališče glede reforme javne uprave. V tem dokumentu zahtevajo sindikati za avtonomna podjetja širšo, dejansko avtonomijo uprave. Pretijev predlog pa je v nasprotju z obvezo, ki jo je sprejela vlada in na katero so pristali tudi sindikati glede splošnega in enotnega pogajanja. Trije sindikati so v nasprotju s trditvijo ministra Pretija, da lahko postane določena uprava donosna samo z zmanjšanjem «državne komponente in z uvajanjem privatne». Sindikati so mnenja, da je majhna donosnost v državni upravi kakor tudi v privatni odvisna od birokratske organizacije ne pa od državne ali privatne uprave. Pretijevi predlogi so tudi v nasprotju s sklepom vlade glede drugih dveh državnih podjetij: železnice in pošte. Ministrov predlog pa končno nasprotuje tudi «načelom socialnosti», ki jih vsebuje osnutek petletnega načrta.

Četrta zadeva — sporazum zdravnikov z INAM — pa je v glavnem zaključena, ker so doslej že skoraj vse pokrajinske zdravniške zbornice pristale na dogovor, ki je bil dosežen 3. t.m. pri ministru za delo sen. Boscu. Vodstvo INAM je zaradi tega dalo navodila, naj se vse pokrajinske ustanove INAM ravnajo po novih tarifah tudi za nazaj.

Močni spopadi v Vietnamu

SAJGON, 25. — Ameriška letala so včeraj izvršila 146 napadalnih poletov nad Severnim Vietnamom in bombardirala 207 objektov. V glavnem so bombardirali južno področje Severnega Vietnama.

Enote ameriške mornariške pehote so že več dni zapletene v boje z osvobodilnimi silami v severnem delu Južnega Vietnama. Davi pa so se vneli močni spopadi 32 kilometrov severno od Sajgona med patruljo prve ameriške pehotne divizije in skupino partizanov. Bitka je trajala več ur. Ko so Američani dobili ojačenja, so se partizani umaknili.

Ameriški bombniki «B 52» so bombardirali danes neko področje v pokrajini Binh Dinh, kjer domnevajo, da se zbirajo partizani. To področje so bombardirali že včeraj.

Severnovietnamska tiskovna agencija je javila, da so osvobodilne čete od 6. do 13. avgusta učinkovito nastopile proti sovražni akciji v pokrajini Huang Nam in odbile 1100 mož, med katerimi 425 ameriških mornariških strelcev. Ubitih je bilo 600 sovražnikov, sestrelili so 15 helikopterjev in uničili tri tanke.

Ameriški tajnik za obrambo Mc Namara je danes na tiskovni konferenci izjavil, da se prihajanje ljudi in materiala s severa proti Južnemu Vietnamu nadaljuje v vedno večji meri in da je letos že prišlo preko demarkacijske črte 40.000 mož, t.j. dvakrat toliko kakor lani, kljub ameriškemu bombardiranju Severnega Vietnama. McNamara je dodal, da «ZDA opažajo nekatere znake, da njih strategija, ki ima namen držati komuniste pod pritiskom na jugu in nadaljevati letalske napade proti njihovim oporiščem na severu, začenja dajati rezultate». Pripomnil je, da osvobodilna vojska ni začela ofenzive v času monsunov ter da se je v zadnjih dvanajstih mesecih dezertiranje «iz komunističnih vrst» podvojilo.

Za McNamaro je govoril Dean Rusk, ki je izjavil, da upa, da bo de Gaullov obisk v Kambodži prispeval k okrepitvi ozemeljske celovitosti Kambodže in da bo prinesel kak znak, «da so komunisti pripravljeni udeleženci se pogajanj». Dodal je, da ZDA «upajo, da bo na kak način ta obisk dal priložnost za kako spremembo v stališču druge strani, kar se tiče pripravljenosti sesti h konferenčni mizi. «Še vedno bomo ohranili naše stike z elementi druge strani in skušali najti politično pot, po kateri bi lahko šla pogajanja,» je dodal D. Rusk.

Giulio Pascucci-Righi veleposlanik v Etiopiji

ADIS ABEBA, 25. — Cesar Haile Selasie, ki se je včeraj vrnil z daljšega obiska v pokrajini Harar, je sprejel novega italijanskega veleposlanika Giulia Pascucci-Righija, ki mu je izročil poverilnice. Ob tej priložnosti sta imela daljši razgovor in novi veleposlanik je cesarju izročil darilo zunanjega ministra Fanfanija: knjigo o klimatologiji Etiopije, ki jo je pred kratkim objavil prof. Fantoli.

Giulio Pascucci-Righi je pred prevzemom nove funkcije imel tudi funkcijo predsednika dveh jugoslovansko - italijanskih mešanih komisij: za izvajanje posebnega statuta londonskega memoranduma in za izvajanje videmskega sporazuma o mednarodnem prometu.

«Lunar Orbiter» se je približal Luni

HAMPTON, 25. — Satelit «Lunar Orbiter» so danes postavili na nov tir bliže Luni. Predstavniki NASA so mnenja, da so to uspešno izvedli. Sedaj kroži satelit po tiru okoli Lune, ki ima perigej 40 kilometrov, apogej pa 1812 kilometrov. Tehniki upajo, da bo «Lunar Orbiter» sedaj mogel pošiljati boljše slike Lune, kakor jih je pošiljal doslej.

Nocoj so v radijskem centru Robledo v Španiji dobili prvo sliko Zemlje, ki jo je posnel «Lunar Orbiter». Tisku jo bodo razdelili v petek ob 3.30 po italijanskem času.

MASSA MARITTIMA (Grosseto), 25. — Popularni bivši florentinski župan prof. La Pira, ki je bil ranjen včeraj med prometno nesrečo, prejema v bolnišnici iz vseh krajev Italije brzojavke z željami, da bi čim prej okreval. Danes so ga zdravniki natančno pregledali in radiografija kaže, da poškodbe niso hude in da bo lahko zapustil bolnišnico že čez nekaj dni. Pozneje pa se bo moral zdraviti doma ali pa kje v hribih. Tudi ostale štiri osebe, ki so bile ranjene med isto nesrečo, so preživele noč precej mirno

PO ODOBRITVI POROČILA O DELU

Prekinjeno zasedanje razorožitvenega odbora

Skupno poročilo za glavno skupščino OZN samo našteva razne predloge in ne daje nobenih ocenitev

ŽENEVA, 24. — Osmo zasedanje razorožitvene konference se je danes zaključilo s sprejemom poročila o delu od 27. januarja do 25. avgusta. Soglasno so sprejeli priporočilo, naj se odbor znova sestane kolikor mogoče kmalu, potem ko bo glavna skupščina OZN končala proučevati rezultate pogajanj o razorožitvi. Datum nadaljevanja dela bosta določila sopredsednika po posvetovanju s člani odbora.

Končno poročilo ne daje nobene ocenitve dela na sedanjem zasedanju, temveč samo omenja, da so razpravljali o dveh glavnih vprašanjih: o prepovedi širjenja jedrskega orožja in o prekinitivi podzemeljskih jedrskih poskusov.

Poročilo omenja, da so bili sproženi številni predlogi, ki jih nato našteva: dodatki, ki so jih predlagale ZDA k svojemu načrtu pogodbe proti širjenju jedrskega orožja; spomenica osmih nevezanih držav za prepoved podzemeljskih jedrskih poskusov in spomenica o pogodbi proti širjenju jedrskega orožja; italijanska spomenica za primerjalno proučevanje dveh načrtov pogodbe, da se prepreči širjenje jedrskega orožja; etiopska spomenica o prepovedi jedrskega orožja in o določitvi Afrike za neatomsko področje. O delu sedanjega zasedanja se mnenje delegatov na splošno ujema: zasedanje se je zaključilo brez vsakega rezultata. Vendar pa se ocenitev razlikuje, kar se tiče odgovornosti za to in koristnosti pogajanj. Socialistične delegacije poudarjajo, da je bil rezultat povsem negativen, toda dodajajo, da je tudi delo bilo nekoristno in bo še vedno, dokler se bo nadaljevala napadalna dejavnost ZDA v jugovzhodni Aziji. Sovjetski delegat Rošin in romunski predstavnik Dimitrescu sta poudarila, da razorožitev ni mogoča, ker je zahodne države nočejo. To dokazuje ameriška napadalna politika v Vietnamu in dejstvo, da hočejo ZDA in njihovi zahodni zavezniki povečati širjenje jedrskega orožja, s tem da dajejo revanšistični in militaristični Zahodni Nemčiji možnost, da pride do jedrskega orožja.

Na govore socialističnih delegatov so odgovorili zahodni delegati. Britanski predstavnik lord Chalfont je dejal, da socialistične delegacije «mislijo, da imajo vedno prav». Pripomnil je, da so vprašanja, o katerih so razpravljali na konferenci, skrajno zapletena in da je sedanje zasedanje, ki se je sicer zaključilo brez vsakega sklepa, bilo vendarle koristno za iskanje rešitve in skupne poti.

Ameriški delegat Fisher je pobijal obtožbe socialističnih delegatov in je dejal, da so ZDA pripravljene «tudi v nekaj urah sesti h konferenčni mizi in umakniti se iz Vietnama.» Dejal je, da ZDA želijo sporazum proti širjenju jedrskega orožja, in je dodal, da je sporazum glede tega mogoč ter da njegova delegacija želi znova pokazati pripravljenost do sporazuma in priti nasproti sovjetskim tezam. Dodal pa je, da bo sporazum mogoč, «če bo tudi Sovjetska zveza pokazala tako pripravljenost».

«Tigri iz papirja»

PEKING, 25. — Uvodnih, ki ga objavlja danes glasilo kitajske vojske, pravi, da so sovjetski «revizionisti» tigri iz papirja, kakor Američani in da se Kitajska ne boji ne enega ne drugega. List pravi nato, da kitajsko ljudstvo «oboroženo z Maocetungovo mislijo», se ne boji «revizionistov». Nato pravi, da so novi sovjetski voditelji šibkejši od Hruščova in da njihov konec ne more biti boljši od njegovega, in dodaja, da se Kitajska ne boji zavezništva «vseh protirevolucionarnih sil», ker so «tako imperialisti kakor revizionisti tigri iz papirja». «Tudi če se en tiger iz papirja poveže z drugim tigrom iz papirja, ostaneta oba tiger iz papirja».

Zatem pravi list, da se kitajsko ljudstvo ne boji vojne, in dodaja, da je njegov odgovor na ameriške vojne grožnje v prvi vrsti upreti se, zatem pa ne se bati. «Kitajci, zaključuje, list, imajo jedrsko orožje ne samo v materialnem smislu, temveč tudi v duhovnem. Duhovna jedrska bomba revolucionarnega ljudstva je milijonkrat večja in močnejša kakor materialna jedrska bomba.»

De Santis v Sarajevu

SARAJEVO, 25. — *Danes je prispel v Sarajevo znani italijanski režiser Giuseppe De Santis, ki se bo razgovarjal z voditelji «Bosna-Filma» za snemanje nekaterih filmov. Doslej ni bilo še objavljeno, za katere filme gre. Vendar pa je skoraj gotovo, da se bo De Santis odločil za Andrićev slavni roman «Most na Drini» ali pa za sarajevski atentat leta 1914. Sam režiser je izjavil, da ga zanima zlasti sarajevski atentat, ke so ga vedno privlačevala gibanja za osvoboditev. O možnosti snemanja filma po Andrićevem romanu pa je dejal, da razmišlja o tem že od leta 1950.*

DANES

Po nedokončnih podatkih je zaradi potresa zgubilo v Turčiji življenje 2396 ljudi povečini v pokrajini Mus. Toda manjši potresni sunki se še ponavljajo. Med tem še nadalje prihaja pomoč iz tujine.

Od političnih dogodkov pa je bil včeraj v ospredju de Gaullov obisk v francoski Somaliji, kjer je doživel sprejem, kakršnega verjetno ni pričakoval: pristaši ljudskega gibanja za neodvisnost Somalije v Džibutiju so organizirali protifrancoske demonstracije ter se spopadli s policijo in nato še z vojaki tujske legije. Danes bo odpotoval v Adis Abebo; toda najvažnejši bo njegov obisk v Kambodži. Vendar v Parizu ponavljajo, da od generalovih razgovorov v zvezi z Vietnamom «ni pričakovati takojšnjih večjih rezultatov». Vsekakor pa v tistih dneh Johnsonovega posebnega odposlanca Harrimana ne bo v Kambodži, ker je Sihanuk prek avstralske diplomacije sporočil, naj se obisk odloži.

Kljub temu pa je Dean Rusk izjavil, da upa, da bo generalov obisk prispeval k okrepitvi ozemeljske celovitosti Kambodže in da bo prinesel kak znak, da so «komunisti pripravljeni na udeležbo pri pogajanjih». Pred njim pa je Mac Namara ponovil trditve o «infiltraciji» severnih Vietnamcev v Južni Vietnam ter dejal, da bombardiranje Severnega Vietnama že daje neke rezultate. Seveda se je to bombardiranje nadaljevalo tudi včeraj s kar 146 napadalnimi poleti. V Južnem Vietnamu pa so bili hudi boji med partizani in «marinesi». Hanojska tiskovna agencija je sporočila, da so od 6. do 13. avgusta partizani prizadejali sovražniku 600 mrtvih, sestrelili pa 15 helikopterjev in uničili tri tanke.

Na Kitajskem se nadaljujejo akcije «Rdeče garde», medtem ko glasilo kitajske vojske piše, da so poleg ameriških tudi sovjetski «revizionisti» tigri iz papirja in zaključuje: «Tudi če se en tiger iz papirja poveže z drugim tigrom iz papirja, ostaneta oba tiger iz papirja.»

V Džakarti so desničarski študentje ponovno zahtevali, naj Sukarno prekliče izjavo, s katero je zavrnil usmeritev indonezijske zunanje politike na desno in poudaril odgovornost vojaških voditeljev v sedanje gospodarske težave Indonezije.

Kot je bilo napovedano, je ženevska razorožitvena konferenca prekinila z delom, toda soglasno je sprejela v svojem poročilu za generalno skupčino OZN samo priporočilo, naj bi se odbor sestal čimprej po končanem zasedanju skupščine. Poročilo pa ne daje niti ocene dela sedanjega zasedanja, temveč našteva samo številne predloge v zvezi s prepovedjo širjenja jedrskega orožja in s prekinitvijo podzemeljskih jedrskih poskusov. Sicer pa so socialistične države mnenja, da je bil rezultat zasedanja povsem negativen, zahodne delegacije pa trdijo, da se je zasedanje zaključilo sicer brez vsakega sklepa, vendar pa da je bilo koristno za iskanje rešitev in skupne moči.

V ZDA so včeraj izstrelili z raketo «Saturn» kabino «Apolon», ki je enaka kabini, ki bi morala pristati na Luni. S tem poskusom hočejo preizkušati odpor zaščitne plasti kabine proti vročini. Kabina je že pristala na morju 320 km od ladij, ki jo bodo potegnile iz morja.

URADNA OTVORITEV MEDNARODNEGA POLIFONSKEGA TEKMOVANJA V AREZZU

Priznanje češkoslovaškemu zboru Kvalitetna premoč inozemskih zborov

Zbor «Jacopus Gallus» iz Trsta nastopi danes

(Od našega posebnega dopisnika)

AREZZO, 25. — *V nabito polni dvorani gledališča «Petrarca» se je nocoj s slavnostno otvoritvijo začel uradni del 14. mednarodnega polifonskega tekmovanja «Guido d'Arezzo». V svojem uvodnem nagovoru je župan prof. Renato Gnocchi dejal, da je Arezzo glede na svojo slavno zgodovino in bogato glasbeno tradicijo najbolj poklicano mesto za sedež tako pomembne glasbene manifestacije, kakršno predstavlja ravno mednarodno tekmovanje pevskih zborov, ki je letos že štirinajsto. «Razen polifonskega pa ima ta manifestacija,» je dejal župan, «še širši pomen zaradi svoje univerzalnosti v smislu vrednot vsega lepega, dobrega in pravičnega, skratka v smislu zbliževanja ljudi različnih jezikov v utrjevanju bratstva in stremljenja po miru.» Izrekel je dobrodošlico vsem nastopajočim zborom z željo, da bi «iz Arezza odnesli najlepše vtise in spomine ter novo vero v trajnost vsega lepega, v trajnost skupnih vrednost glasbene umetnosti.»*

Za njim je spregovoril predsednik izvršnega odbora polifonskega tekmovanja poslanec prof. dr. Raffaello Pazzagli. V svojem govoru je predvsem poudaril dejstvo, da v zadnjih letih prihajajo na tekmovanje v Arezzo le tisti zbori, ki se čutijo dovolj pripravljeni. «V tem», je dejal govornik, «je očitno priznanje resnosti, strogosti in pomena tekmovanja samega, ki je na najvišji glasbeni ravni.» Potem ko se je zahvalil vladi in vsem drugim za gmotno pomoč, brez katere bi tekmovanje ne bilo izvedljivo, je v zaključku dejal, da svet žal pretresajo na različnih točkah nemiri in vojne, ki so rezultat nerazumevanja. Naloga mednarodnih kulturnih manifestacij pa je tudi ta, da v združevanju v umetnosti služijo medsebojnemu spoznavanju, kar je pogoj za mir na svetu in za duhovni napredek človeštva.

V imenu vlade je nato tekmovanje uradno odprl podtajnik v zakladnem ministrstvu senator Giorgio Braccesi.

Sledilo je tekmovanje ženskih zborov v okviru III. kategorije samo za ženske zbore, ki se je začelo že popoldne. V tej konkurenci je nastopilo 11 zborov, od katerih pet inozemskih in šest italijanskih. Vsak zbor je moral zapeti dve obvezni pesmi in eno proste izbire. Cas mi ne dopušča, da bi se spuščal v podrobnejše ocenjevanje, vendar ni mogoče mimo ugotovitve, da je večina inozemskih zborov po kvaliteti izvajanja daleč prekašala vse italijanske zbore. Češkoslovaški, francoski in madžarski zbori pa so sploh predstavljali razred zase. Žirija je glede podelitve prvih treh mest imela razmeroma lahko delo, teže pa se je odločila za uvrstitev zborov od četrtega do devetega mesta, ker med njimi, morda le z izjemo mladinskega španskega zbora, ki je vendarle nekoliko izstopal, ni bilo večje razlike. Prvo mesto — in z njim prvo priznanje — pa je povsem zasluženo pripadlo češkoslovaškemu zboru «Pevecky Sbor Jested» iz Liberec, ki je vzbudil izredno pozornost in rafinirano publiko s svojim petjem dobesedno osvojil.

Vrstni red prvih petih zborov:

1. «Pevecky Sbor Jested» iz Liberec si je osvojil 131 točk od 150 možnih;

2. «Le Cantrel de Lyon» — 113 točk;

3. «Coro Alessandro Vandor» iz Budimpešte — 109 točk;

4. «Coral Infantil del Orfeo Lleidata» (Lérida — Španija) — 95 točk in

5. «Het Residentie Vrouwenkoor (Nizozemska) — 94 točk.

Jutri se bo tekmovanje nadaljevalo z nastopi mešanih zborov v prvi kategoriji. Med 27 prijavljenimi zbori je tudi naš «Jacopus Gallus», ki je danes popoldne prispel v Arezzo. Čeprav utrujeni od dolgega potovanja so pevci zelo dobro razpoloženi in z zaupanjem pričakujejo jutrišnji nastop čeprav se zavedajo, da je zlasti konkurenca inzemskih zborov tokrat zelo močna.

JOŽE KOREN

Vreme včeraj: najvišja temperatura 17,6, najnižja 12,7, ob 19. uri 15,2; zračni tlak 1010,7 stanoviten, veter severovzhodnik 22 km s sunki 45 km na uro, vlaga 68 odst., nebo 9 desetin pooblačeno, 24,6 mm dežja, morje razburkano.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 26. avgusta Bernard
Sonce vzide ob 6,18 in zatone ob 19,55. Dolžina dneva 13,37. Luna vzide ob 17,58 in zatone ob 1,11
Jutri, SOBOTA, 27. avgusta Zlatko

VČERAJ NA TRŽAŠKI PREFEKTURI

Prefekt dr. Cappellini prevzel posle vladnega komisarja za deželo

Pozdrav vsem oblastem, ustanovam in prebivalstvu

Včeraj ob 12.45 je prispel v Trst novi vladni komisar za deželo Furlanijo - Julijsko krajino prefekt dr. Lino Cappellini, ki je bil do sedaj prefekt v Bergamu. Sprejel ga je na prefekturi podprefekt Molinari.

Ob tej priliki je dr. Lino Cappellini naslovil na oblasti in prebivalstvo naslednji pozdrav:

Z današnjim dnem sprejemam naloge vladnega komisarja za deželo in tržaškega prefekta. Spoštljivo pozdravljam plemenite skupnosti, katerim so me dodelili v službo in katerim bom posvetil vse svoje osebne moči v izpolnjevanju svoje naloge. Izrekam svoj spoštljivi in prisrčni pozdrav oblastem, javnim upravljalcem, ustanovam, združenjem in vsemu prebivalstvu ter se že v naprej zahvaljujem za sodelovanje, s katerim bodo dobrohotno podprli moje delo, tako da bo predstavljalo, kot upam, koristen prispevek k skupnemu delu v interesu skupnosti in za reševanje njenih problemov.

Danes pojde dr. Cappellini položit venec na spomenik padlih na griču Sv. Justa, pri čemer ga bodo spremljali podprefekt Molinari, polkovnik karabinjerjev Favalli in kvestor Parlato. Danes bo začel novi vladni komisar tudi svoje obiske pri najvišjih oblasteh, medtem ko jih bo jutri sprejel na prefekturi.

Novi prefekt se je rodil v Bologni in bo imel 23. septembra 59 let. Leta 1929 je doktoriral v pravu ter je bil leta 1931 sprejet v službo notranjega ministrstva v Bologni. Kasneje je postal podprefekt v Pavii, leta 1951 na prefekt v Ascoli Picenu. Zatem je služboval kot prefekt v Anconi, Bariju, Brescii in Bergamu.

Nadaljevanje mednarodnih tečajev o prevozih EGS

Danes bo imel funkcionar ministrstva za gospodarstvo in promet dežele Nordrhein-Westfalen dr. R. Beine iz Duesseldorfa v okviru VII. mednarodnega tečaja o višjih študijah o prevozih v državah Evropske gospodarske skupnosti ob 18.30 v dvorani Venezian vseučiliškega poslopja javno predavanje o odmevih po sprejetih sklepih EGS na prevoze v Zvezni republiki Nemčiji.

Včeraj pa je profesor zavoda za promet pri muensterski univerzi Hellmut Seidenfus predaval delegatom o problemu prevzema bremen za gradnjo infrastruktur v korist prevozov.

Jutri pa bodo kongresisti odšli na izlet v Istro. Zjutraj se bodo odpeljali z ladjo «Edro» v Koper, Izolo in Piran, kjer se bodo izkrcali in nadaljevali pot z avtobusom v Poreč, Baderno, Limski kanal in Rovinj. Po kosilu in nekaj urah odmora se bodo odpeljali v Buje in Portorož. V večernih urah pa se bodo udeleženci mednarodnega tečaja vrnili v Trst.

Obisk predsednika Berzantija v ZDA

Deželni predsednik Berzanti nadaljuje svoj obisk v ZDA kot gost ameriške vlade. Po New Yorku je Berzanti obiskal Buffalo, Detroit in Chicago. Oblasti so ga povsod prijazno sprejele, še posebno pa italijansko-ameriška skupnost. V Buffalu mu je izrekel župan Frank Sedita, ki je italijanskega porekla, dobrodošlico ter mu izročil ključe mesta. Navzoč je bil tudi škof Benincasa, tudi on italijanskega porekla.

Po izletu k Njagarskim slapovom je predsednika Berzantija sprejel v Detroitu italijanski konzul dr. Vittorio Re, s katerim sta obiskala mesto. Zatem je bil predsednik gost na slavnostnem kosilu, ki mu ga je priredil Detroit Board of Commerce. Med kosilom so mu krajevni novinarji postavili razna vprašanja, zlasti o upravnem in gospodarskem ustroju Furlanije-Julijske krajine. Dr. Berzanti je tudi obiskal novi center (dvorano) za kongrese (Convention Hall), ki je ena najbolj modernih na svetu in ki lahko sprejme nad 15.000 ljudi.

V Chicagu se je skupaj z generalnim konzulom Russom udeležil kosila, ki so ga njemu na čast priredili predstavniki «Associazione friulana», «Furlan Club» in «Venezia Giulia Club». Po pozdravu predstavnikov furlanskih skupnosti je predsednik Berzanti izročil voditeljem treh združenj kolajne z grbi pokrajin naše dežele in razne publikacije. Nato je obiskal novo pristanišče v mestu, ki je postalo pravzaprav atlantsko pristanišče, čeprav je 2500 km od morja, ker so usposobili za plovbo reko Sv. Lovrenca. Zatem je šel na italijansko motorno ladjo iz Palerma, ki je bila v vodah Velikih jezer, in na kateri je skupno s poveljnikom pristanišča Jamesom Priscom nazdravil uspehom italijanske mornarice. Izrekel je tudi željo, da bi čimprej prišlo do pomorske povezave med novim chicaškim pristaniščem in Trstom. Po kratkem počitku v narodnem parku v Jellowstonu bo odpotoval predsednik Berzanti v Kalifornijo, kjer bo imel vrsto sestankov v San Franciscu in Los Angelesu.

Seja deželnega odbora

Danes se sestane pod predsedstvom podpredsednika dr. Giacomettija deželni odbor. Na dnevnem redu je nekaj sklepov, ki so posebne važnosti za gostinstvo, za javna dela in kmetijstvo, kakor tudi sklep, ki se tiče imenovanja odbora in tehniško-študijske komisije za izboljševalna dela v zgodovinskem središču Gradeža.

Podprefekt Molinari je včeraj sprejel na prefekturi novega vladnega komisarja dr. Lina Cappellinija, ki ga vidimo na levi strani slike

GLASOVI O ODLOŽITVI VOLITEV

Stranke morajo prevzeti odgovornost za ugodno rešitev gospodarskih vprašanj

Predvsem je treba preprečiti skrčenje ladjedelske dejavnosti, ki je stržen tržaškega gospodarstva

Zadnje čase so se pričele širiti vesti, da še ni nič gotovo, da bodo v prihodnjem novembru izvedli v Trstu občinske in pokrajinske volitve. Obstaja namreč možnost, da bi jih odložili za prihodnjo pomlad.

Te vesti krožijo sedaj le bolj potihoma ter še niso našle večjega odmeva v tisku in v vsakdanji politični dejavnosti tržaških strank, ker bi bilo morda pač prenagljeno, če bi se to vprašanje sprožilo že sedaj. Gotovo pa je, da je to tako.

Če bi prišlo do odložitve volitev, bi to seveda pomenilo določeno kršitev črke in duha zakona, ki predvideva, da imajo državljani pravico, da vsaka štiri leta volijo svoja predstavniška telesa. To je res, a res je tudi, da imajo vse politične stranke svoje določene interese, ki vedno ne sovpadajo s črko in duhom zakona.

V tržaškem primeru tiči baje prav v nasprotstvu med trenutnimi koristmi določenih političnih strank in splošnimi določili zakona razlog za nameravano odložitev.

Trst ni morda že več let preživljal tako hude krize kot je sedanja, ki se predvsem odraža, vsaj za sedaj, na psihološki ravni. Vladni sklep, da se napravi konec ladjedelnici Sv. Marka in se s tem pokoplje več kot stoletna slavna tradicija, je povzročil v tržaških političnih strankah hudo vretje, ki ga je le deloma ublažila počitniška sezona. Ni dvoma, da se načeloma vse politične stranke zavzemajo za ohranitev tržaške ladjedelniške dejavnosti. Važnejše pa je vprašanje, v kolikšni meri zastavljajo svoje sile, da bi se preprečili vladni načrti. Tu pride do razcepa med načelnimi stališči in praktično dejavnostjo. Zaradi tesne povezanosti krajevnih strankarskih političnih forumov z osrednjimi ne preostane prvim drugega, kot da sprejmejo odločitve, ki prihajajo z vrha.

Tako so se znašle v precepu vse stranke, ki so bistveni in sestavni del levega centra v Trstu: od demokristjanov do socialistov (izjemen je položaj republikancev, ki pa itak ne igrajo na tržaški politični šahovnici pomembnejše vloge). Za demokristjane, socialdemokrate in socialiste pa je vladna pobuda na ladjedelniškem področju hud udarec. Posebno še zato, ker je levi center v Trstu igral na nekaterih področjih pomembno vlogo. Ne smemo pozabiti namreč, da gre prav tej politični kombinaciji glavni del zasluge, da so začeli gledati v Trstu na slovenske probleme z drugačnega stališča.

Politika pa ne pozna milosti. Tudi pozitivne, zelo pozitivne pobude, utegnejo pasti v pozabo, ko so v ospredju življenjska vprašanja, kot je na primer v Trstu vprašanje ladjedelnice Sv. Marka. Prej smo rekli, da gre za sedaj za bolj psihološki problem, kot pa za kaj drugega. Toda v trenutku, ko bodo dejansko ukinili to podjetje ter ga spremenili v nekakšen arzenal, kjer se bodo krpale in popravljale stare ladje, potem bo problem postal odločno gospodarski. Morda je pretirano, če se trdi, da je 40 odst. tržaškega gospodarstva posredno ali neposredno odvisno od ladjedelnic, toda resnica je, da so tržaške ladjedelnice krepak steber našega gospodarstva. Pri tem ne mislimo samo na tiste delavce, uradnike in uslužbence, ki delajo neposredno pri ustanovi, temveč tudi na vse druge gospodarske panoge, ki živijo od ladjedelnic. Ko se bo ta steber zrušil, bo nastala vrzel, ki je ne bo mogoče zamašiti z občasnimi ukrepi.

V teh pogojih je strah strank levega centra, da bi utegnili volivci presedlati konja ter se morebiti nagniti v večji meri na skrajno levico, ali pa na desničarske stranke, precej utemeljen. Iz tega strahu se torej porajajo pobude, da bi se občinske in pokrajinske volitve odložile na prihodnjo pomlad. Bodimo si odkriti: v določenih trenutkih je morda tak manever tudi upravičen. Toda le kadar gre za izjemne okoliščine, kjer pa problemi ne ostajajo nerešeni. V našem konkretnem primeru pa se kaj takega ne dogaja. Problemi tržaške ladjedelniške dejavnosti bodo prihodnjo pomlad še vedno pereči, ker sedaj ne obstaja nobena sila, ki bi se konkretno zavzela za njihovo rešitev. Politične stranke morda le upajo, da se bo čez nekaj mesecev ublažila ljudska nejevolja in da bo mogoče stopiti v javnost brez nevarnosti.

V primeru odložitve volitev bi šlo torej le za manever, ki bi bil preračunan na razumljivo popuščanje upora javnega mnenja.

Tako političnemu manevriranje je torej nesprejemljivo. Razumljivo je sicer, da morajo politične stranke sprejemati navodila iz svojih strankarskih središč, toda ko gre za bistvena vprašanja, ki so življenjske važnosti za prebivalstvo v čigar krogu delujejo, potem morajo imeti v določenem trenutku toliko poguma, da jasno in nedvoumno odbijejo vse pobude, ki škodujejo javnosti in težko prizadenejo tudi njih same.

Spričo tega bi bilo mnogo bolje, če bi šle tudi stranke levega centra na volitve z jasno začrtanim programom, ki v našem mestu ne more biti drugačen od tistih, ki so jih vse stranke zastopale bolj ali manj v vseh prejšnjih letih: poživitev tržaškega pomorskega prometa, okrepitev tržaškega trgovinskega ladjevja, modernizacija naših ladjedelnic in izvajanje številnih pobud na industrijskem in trgovskem področju.

Dosledno izvajanje take politike bi omogočilo strankam levega centra, da nastopijo na volitvah, ne da bi se jim bilo bati, da jih bodo volivci obdili in zapustili.

Bitka za naše ladjedelnice še ni dokončno izgubljena, ali točneje povedano, ne bi bila še izgubljena, če bi se našle odločne sile, ki bi zahtevale, da se ohrani Trstu njegova tradicionalne vloga. Pomislimo samo, kaj so utegnili napraviti zapadni Nemci v korist Hamburga. Že pred več kot desetimi leti so temu mestu zagotovili privilegiran položaj v odnosu do vseh drugih pristanišč, ki spadajo v Evropsko gospodarsko skupnost. Pri tem so bili nepopustljivi. Če bi se tudi pri nas našlo nekaj tako nepopustljivih političnih in gospodarskih voditeljev, potem bi verjetno tržaška prihodnost ne bila pokrita s tako temnimi oblaki kot je danes.

Aretirali so drznega tatiča

Agenti s komisariata Stare mitnice so predvčerajšnjim popoldne aretirali 19-letnega Milenka Seljakoviča, ki živi v Franciji in je začasno prišel v naše mesto ter ga prijavili sodišču zaradi tatvine.

Seljakovič se je v sredo v prvem nadstropju pokritega trga v Ul. Carducci približal stojnici z obleko, z urno kretjo pobral razstavljen najlonski jopič in se hitro oddaljil. Seljakovič je mislil, da ga pri kraji ni nihče opazil, videl pa ga je sam lastnik stojnice 71-letni Giovanni Nenno iz Ul. Madonna del Mare 3, ki je začel kričati, naj tatiča primejo. Paznik na pokritem trgu je Seljakoviča zaustavil in ga zadržal do prihoda policistov, ki so tatiča sprejeli v varstvo. Odpeljali so ga na komisariat na zaslišanje in Seljakovič ni mogel tajiti, kjer je na sebi imel ukradeni 3000 lir vreden jopič.

Seljakoviča so agenti aretirali in ga pospremili v zapor, ukradeni jopič pa vrnili lastniku.

VČERAJ V OKOLICI SAMO 9 STOPINJ

Hladno jesensko vreme nas iznenadilo sredi poletja

Škoda v vinogradih in na cvetličnih nasadih

Muhasto, lahko bi rekli noro avgustovo vreme ne kaže, da bi se obrnilo hitro na boljše. Nadležen veter in še bolj nadležen dež prevladujeta v teh dneh, ko smo vsi željni sonca in toplote. Vsakdo upa, da bo lahko še nekajkrat skočil v morje in da se bo lahko še sončil. Povedati pa moramo, da so predvidevanja ugodna in izvedenci napovedujejo še nekaj časa vročine.

Meteorološka služba predvideva, da se bo vreme povsod izboljšalo, temperatura se bo dvignila in da bo zopet posijalo sonce. Le pri nas se bodo grozeči oblaki še nekaj časa zadrževali na nebu, vendar se bodo morali kmalu umakniti sončnim žarkom.

Zadnji lepi dan smo imeli za veliki šmaren, ko so pri nas zabeležili z 32,7 stapinjami najvišjo temperaturo leta. Sicer smo imeli v prejšnjih letih od 33 do 34 stopinj, zaradi česar smemo trditi, da rekorda nismo dosegli.

Takoj za velikim šmarnom pa se je vreme nepričakovano poslabšalo. Plohe in močan veter so bili pogosti in marsikateri turist je zaradi tega spravil svoj šotor ali zapregel roulotte in se odpeljal domov. Najslabše pa se je prav gotovo godilo tistim, ki so si za počitek izbrali gorske kraje. Naleteli so na deževje in celo, posebno v višjih legah, na mraz.

Pri nas v mestu pa skoraj ni bilo nič boljše. Posebno ne predvčerajšnjim, ko smo zabeležili najnižjo temperaturo 15,4 stopinje. Dež je lil skoraj brez prestanka, saj ga je samo popoldne zapadlo nekaj manj kot 9 mm. Tudi burja, ki je pihala s hitrostjo 30 km na uro, je pripomogla, da smo se pred koncem meteorološkega poletja, ki se konča z avgustom, padli v pravcato jesensko obdobje, ki je bilo slabše v okolici, kjer so včeraj opoldne npr. zabeležili na Kontovelu le 9 stopinj.

To muhasto vreme pa povzroča največje preglavice kmetom in cvetličarjem. Veter je stolkel nekaj grozdja, vendar škoda ne bi bila posebno velika, če bi se vreme v najkrajšem času izboljšalo. Slabše pa je za tiste, ki intenzivno goje na njivah razne vrste cvetja. Tem sta veter in dež precej potolkla bolj nežne cvete gladiol in aster.

Sedaj nam ne preostane drugega kot upati, da se bo vreme spametovalo in da nam bo narava nudila še nekaj prijetnih in toplih dni.

Neznanci še vedno nemoteno na delu

Predvčerajšnjim se je na komisariatu v Barkovljah zglasil 47-letni šofer Amleto Gregoris iz Ul. Roiano 5 in povedal, da so mu ponoči neznanci odpeljali lambreto TS 20210, ki jo je bil pustil v notranjosti parka «Al Piccolo Mondo» v Miramarskem drevoredu 69. Lambreta je bila vredna 30.000 lir. Preiskava je v teku.

25-letnemu kramarju Aldu Fasanu iz Ul. Bonomea 115 so neznanci ponoči odnesli radio «condor», ki je bil vgrajen v komandno ploščo avtomobila. Fasano je namreč avtomobil TS 77281 parkiral blizu stavbe štev. 5 v Ul. Cadorna, kjer so tatovi verjetno s ponarejenimi ključi odprli vrata in odnesli radio. Tatvino je Fasano prijavil na policiji in povedal, da je bil radio vreden 50 tisoč lir.

Zaradi hitrosti je trčila z avtom v skalo

Na trbiški cesti pred predorom na Montebelu se je včeraj popoldne pripetila huda prometna nesreča, pri kateri sta se hudo ranili 20-letna uradnica Barbara Paulinelli iz Drevoreda 20. septembra 23 in 19-letna baristka Erica Comisso z Lonjerske ceste 173-5. Bilo je okrog 16. ure, ko je Paulinellijeva proti Pončani vozila avto «giulia SS» TS 47971, v katerem se je peljala tudi Comissova. Zaradi velike hitrosti je Paulinellijeva nenadoma izgubila nadzorstvo nad športnim avtom, zavozila na desno in s silo treščila v skalo na desni malo pred predorom.

Trčenje je bilo tako močno, da se je avto ves razbil, obe potnici pa sta se v notranjosti ranili. Ponesrečenkama so priskočili na pomoč mimoidoči avtomobilisti in ju z zasebnim avtom odpeljali v bolnišnico. Paulinellijevo so sprejeli na nevrokirurški oddelek s prognozo okrevanja v 10 dneh zaradi udarcev in ran po desnem sencu, zatilju, kolenih in desnem podlaktu. Huje se je poškodovala Comissova, ki se bo morala na ortopedskem oddelku zdraviti 50 dni. Pri trčenju si je zlomila desni podlaket in se ranila po čelu.

Medtem so potrebne formalnosti na kraju nesreče opravili karabinjerji; močno razbit športni avto pa so odstranili s pomočjo žerjava cestne pomoči.

Izleti

SPDT priredi 11. septembra izlet na Vrsno nad Kobaridom ob priliki proslave 60. obletnice smrti pesnika Simona Gregorčiča. Vpisovanje v Tržaški knjigarni.

* * *

P.d. «Slavko Skamperle» priredi 11. sept. t.l. enodnevni izlet na Bled ob priliki svetovnega veslaškega prvenstva. Vpisovanje na sedežu društva vsak večer od 21. do 22. ure, Vrdelska cesta 7 (na stadionu Prvi maj).

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 25. avgusta se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo pa je 7 oseb.

UMRLI SO: 59-letni Guidone Ravalico, 80-letna Rosalia Komel vd. Slobec, 74-letna Anna Viezzoli por. Fortunati, 43-letni Tonislavo Ventura, 88-letna Giulia Goriup vd. Donadelli, 69-letni Raffaele Grezar, 45-letni Aldo Petri.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Biasoletto, Ul. Roma 16; Cantauro, Ul. Rossetti 33; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Sant'Anna, Erta di S. Anna 10

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19,30 do 8,30)

Davanzo, Ul. Bernini 4; Godina, All'IGEA, Ul. Ginnastica 4; Al Lloyd, Ul. Orologio 6-Ul. Diaz 2; Sponza Ul. Montorsino 9 (Rojan).

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792

NOVO:
LA MURE:
Clair de lune I. II. 4.400

Šolske vesti

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo zrelostni izpiti v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1965-1966 dne 17. septembra 1965 ob 8.30 s pismenim izpitom iz italijanščine.

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo vsi popravni izpiti — sprejemni za klasični licej, vstopni in razredni — v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1965-1966 dne 1. septembra 1965 ob 8.30 s pismenim izpitom iz slovenščine.

Na Državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, je vpisovanje za šolsko leto 1966-1967 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda, Strada di Guardiella št. 13-1 neprekinjeno do 25. septembra 1966. Navodila za vpisovanje so razvidna na oglasni deski v zavodu.

Šolsko skrbništvo v Trstu sporoča, da je bil objavljen razglas o ustanovitvi stalne pokrajinske lestvice za učitelje, ki niso v staležu, na osnovi zakona št. 574 od 25. julija letos.

Prizadeti si lahko ogledajo razglas pri šolskem skrbništvu, pri šolskih nadzorništvih ali pa na didaktičnih ravnateljstvih.

Razstave

V pasaži Rossoni je od 21. do 31. t.m. razstava del slikarja Luigija Pampaninija. Tržaški umetnik razstavlja okrog 30 pokrajin iz Furlanije in tržaške okolice.

V občinski umetnostni galeriji bosta od 27. t.m. do 4. sept. razstavljala slikarja Emilio Primossi (olja, tempere in grafike) in Piero Frausin. Otvoritev bo v soboto, 27. t.m. ob 18. uri.

Gledališča

Miramarski park Danes nadaljevanje sugestivnih predstav «Luči in zvoki». Ob 21,30 v nemščini «Der Kaisertraum von Miramare» in ob 22,45 v italijanščini «Massimiliano e Carlotta».

Izredne vožnje avtobusa «M» od barkovljanske postaje.

Kino

Nazionale 16,00 «Salomone e la regina di Saba» Technicolor. Gina Lollobrigida, Yul Brynner.

Excelsior 16,00 «La ragazza — Made in Paris» Technicolor. Ann Margret, Louis Jourdan.

Fenice 16,00 «Il cacciatore di Indiani» Technicolor. Kirk Douglas.

Eden 16,00 «Il magnifico straniero» Clint Eastwood.

Grattacielo 16,00 «Bormann» Technicolor. Robert Kent, Dominique Boschero.

Alabarda 16,30 «Le ore nude» Rossana Podesta. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Filodrammatico 16,30 «Il principe della notte» Technicolor. William Sylvester. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Aurora 16,30 «Spaceman».

Cristallo 17,00 «Sherlock Holmes — notti di terrore» Prepovedano mladini pod 18. letom.

Garibaldi 16,30 «La città senza legge» Technicolor. Pat O'Brien.

Capitol 16,30 «Non disturbate» Technicolor. Doris Day.

Impero 16,30 «Tutte le ragazze lo sanno».

Moderno 16,00 «Inno di battaglia» Technicolor. Rock Hudson, Marta Hier.

Vittorio Veneto Revija kriminalnih filmov. 17,00 «Edgard Wallace e l'abate nero».

Astra 16,30 «Becket e il suo re».

Ideale 16,30 «Agente 007 dalla Russia con amore» Technicolor. Sean Connery. Zadnji dan.

Abbazia 16,30 «Allegri imbroglioni» Stanlio in Olio.

LETNI KINO

Satellite 21,00 — blagajna ob 20,30 «L'ammiraglio è uno strano pesce» Technicolor. Don Knotts, Carole Cook.

Mali oglasi

TRGOVINA pohištva Bruno — oprema za kuhinje in dnevne sobe iz formike. Lastna izdelava. Fonderia št. 3 (blizu bolnice).

Kino na Opčinah

predvaja danes, 26. t. m. ob 18. uri zabavni film:

NOI SIAMO ZINGARELLI
(SMO CIGANČKI)

Igrata: OLIVEP HARDI in STAN LAUREL

ODSLEJ TUDI V KOPRU NOV TURISTIČNI

EP MARKET

KOPER, CESTA JLA

- blago široke potrošnje
- živila
- bife
- menjalnica
- 10 odst. popusta pri nakupu neprehrambenega blaga s tujo valuto
- parkirni prostor
- odprto neprekinjeno od 6.00 do 20.00 ob nedeljah pa od 7.00 do 11.00

EP REHRANA
EXPORT-IMPORT
LJUBLJANA

širite PRIMORSKI DNEVNIK

V 10 DNEH ŠMARENSKIH POČITNIC

Manj cestnih nesreč kakor v lanskem letu

Dve smrtni nesreči več kot lani - Cestne policijske patrulje so prevozile v deželi 158.764 km

«Velikošmarenske operacije» za varnost na cestah je sedaj konec. S tem pa ni rečeno, da so z vseh najbolj prometnih žil izginile policijske patrulje in da nihče več ne pregleduje avtomobilov in dokumentov avtomobilistov. Policijsko službo na vseh cestah še vedno opravljajo agenti cestne policije, le da so minili dnevi največjega dela, to je največjega prometa. «Operacija veliki šmaren» je trajala od 12. do 22. avgusta in v teh dneh so policijski organi opravili res velikansko delo, da so pazili, svetovali, preusmerjali, zaustavljali in seveda tudi kaznovali nedisciplinirane avtomobiliste. Da so imeli vsi agenti na cestah velikansko nalogo, ni dvoma, pomislimo samo, da je na vseh cestah dežele Furlanije - Julijske krajine krožilo te dni skoraj dva milijona in pol motornih vozil. Samo v nedeljo 14. avgusta je bilo na cestah nad 400.000 motornih vozil.

Kljub temu da so policijske oblasti dale od sebe vse, ni bilo mogoče preprečiti cestnih nesreč ali vsaj omejiti njihovo število. Vseh cestnih nesreč je letos bilo 128, samo 17 manj kot lani, letos pa se je povišalo število smrtnih žrtev. Lani so prometne nesreče zahtevale 4 smrtne žrtve, letos pa kar šest, od katerih sta dve osebi podlegli poškodbam v bolnišnicah. Čeprav za malo, se je letos v istem obdobju zmanjšalo tudi število ranjencev. Letos jih je bilo 64, trinajst manj kot lani, tudi cestnih nesreč brez ranjencev je bilo manj, toda ta razlika je malenkostna, samo za šest. Vseh nesreč brez ranjencev je bilo 73.

Med letošnjo «velikošmarensko operacijo» je bilo torej manj nesreč in manj ranjencev, število policijskih posredovanj in pomoči, ki so jih agenti dali avtomobilistom v težavah, pa se je povišalo v primerjavi z lanskim letom, kar priča, da je letos bilo na cestah večje število policijskih patrulj in uslužbencev cestnih pomoči. Takih posegov je bilo letos 579, 175 več kot lani. Toda policisti se niso omejili samo na dajanje pomoči. Če je bilo potrebno, so tudi kaznovali nedisciplinirane avtomobiliste, zato so tudi padale globe za razne prekrške. Število glob je med letošnjo operacijo preseglo za 275 število glob, ki so jih morali lani med «velikošmarensko operacijo» plačati avtomobilisti. Policisti so tako letos kaznovali z globo 5224 avtomobilistov.

Poleg skrbi za varnost na cestah, številnih policijskih patrulj, pozivov in pažnje so na najbolj prometnih cestah letos delovali tudi števci motornih vozil. Tako so ti števci na veliki šmaren na državni cesti štev. 14 pri Latisani našteli 42.674 avtomobilov, ki so vozili mimo, v Sesljanu pa 41.820, dan prej so v Lignanu našteli 51 tisoč 503 avtomobile, v Ogleju pa 18.750.

In še nekaj zanimivih podatkov o delovanju patrulj cestne policije. Od 12. do 22. avgusta je na cestah v deželi patruljiralo 1119 patrulj, kar pomeni nad 20 več na dan v primerjavi z lanskim letom. Vsi ti policisti pa so na motorjih prevozili 158.764 kilometrov, to je skoraj štirikratni obseg zemeljske oble na ekvatorju. V primerjavi z lanskim letom so policisti na motorjih prevozili nekaj manj kilometrov, ker so bile patrulje bolj na gosto porazdeljene na najbolj prometnih cestah.

Obvestilo KZ in ZPM za izleta v Ptuj in Ljubljano

Kmečka zveza in Zveza malih posetnikov obveščata izletnike v Ptuj in Ljubljano, da bo odhod avtobusov v soboto 27. avgusta 1966 po naslednjem voznem redu:

Avtobus št. 1 odpelje iz Trsta (Trg Oberdan) ob 7.15, s Proseka (avtobusna postaja) pa ob 7.35.

Avtobus št. 2 odpelje ob 7. uri iz Doline (trg) in se ustavi potem še v Boljuncu (trg) v Borštu (avtobusna postaja), v Bazovici (pred cerkvijo) in na Padričah (avtobusna postaja).

Za enodnevni izlet v Ljubljano 28.8.1966 pa bo odpeljal prvi avtobus ob 6.30 iz Cerovelj (križišče pred vasjo), ob 6.50 iz Križa (pred gostilno De Lorenzi in ob 7.30 iz Trsta (Trg Oberdan).

Avtobus št. 2 pa bo odpeljal ob 7. uri iz Doline in se nato ustavil še v Boljuncu, Borštu, Ricmanjih (na cesti), v Bazovici, na Padričah in na Opčinah.

Prosimo za točnost.

OBVESTILO SLOVENSKEGA GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Pokojnine za trgovce

Tajništvo Slovenskega gospodarskega združenja sporoča:

Čl. 18 novega zakona, ki predvideva plačevanje starostnih pokojnin tistim, ki opravljajo trgovske dejavnosti, predvideva izplačevanje vsem tistim, ki so že ali bodo dopolnili 60. oziroma 65. leto starosti (60. za ženske, 65 za moške) v dobi med 7. januarjem 1966 in 31. decembrom 1979, pod pogojem, da so redno vpisani v register za trgovinske dejavnosti pri Trgovinski zbornici kot lastniki podjetja in njihovi družinski člani, vendar ti zadnji samo, če so vpisani kot sodelavci. Vpisani pa morajo biti pred 31. decembra 1963 *nepretrgoma do leta upokojitve*. V primeru, da so se vpisali kasneje, toda pred vstopom v veljavo tega zakona, so vseeno pripuščeni do upokojitve, vendar bo izplačevanje pokojnine odloženo za leto, dve ali tri, z ozirom na to, če je bil vpis izvršen leta 1964, 1965, 1966.

Poleg tega morajo plačati naslednje število mesečnih prispevkov od leta 1966 do leta 1979:

l.	št. mes. prispevkov	l.	št. mes. prispevkov
1966	12	1973	96
1967	24	1974	108
1968	36	1975	120
1969	48	1976	132
1970	60	1977	144
1971	72	1978	156
1972	84	1979	168

Tisti, ki so dopolnili 65. leto za moške in 60. leto za ženske, že pred letom 1966 in tisti, ki bodo dosegli prej omenjeno starostno dobo v letu 1966, bodo plačali 12 mesečnih prispevkov za leto 1965 (čl. 39) naravnost zavodu za socialno zavarovanje INPS. Zgornji prispevek znaša 14.928 lir za vse leto (1200 lir prispevka za izenačenje in 44 lir osnovnega prispevka mesečno, to je = 1.244 lir X 12 = *lir 14.928* letno).

Trenutno ni še določeno, kako se bo plačeval zgoraj omenjeni znesek, vendar predvidevajo, da se bo plačeval naravnost pri blagajni Zavoda za socialno zavarovanje INPS ali pa po tekočem računu na posebnem obrazcu. Verjetno bodo povzeli ta zadnji način plačila. Vsekakor bodo to javili naknadno. Potrdilo plačila bo treba priložiti prošnji za pokojnino.

S tem v zvezi so potrebni naslednji dokumenti:

1. Izpolniti bo treba zgoraj omenjeno prošnjo na posebnem obrazcu Mod. Vo-1, ki ga ima na razpolago Sedež INPS.

PROŠNJI BO TREBA PRILOŽITI:

a) *potrdilo o plačilu* zgoraj omenjenega zneska 14.928 lir;

b) *rojstni list* za tistega, na katerega je podjetje naslovljeno in za družinske člane SODELAVCE, če so dosegli starostno dobo in imajo izpolnjene ostale zahtevke kot naslovljenci tvrdke (lastniki).

V primeru, da imajo v svoje breme družinske člane, morajo priložiti še *družinski list*, da dobijo povišek pokojnine.

c) *Potrdilo o vpisu v seznam vršilcev trgovinske dejavnosti.* To potrdilo izstavlja Bolniška blagajna za trgovce, Ul. Filzi 17. Da olajšajo izstavitev, naj prizadeti vzamejo s seboj izkaznico Bolniške blagajne za trgovce.

Primerno bi bilo, da si prizadeti priskrbijo dokumente pod b) in c).

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Namesto da bi stražil vilo je na debelo kradel iz nje

Sodišče ga je obsodilo na osem mesecev zapora pogojno

Na kazenskem sodišču se je moral včeraj zagovarjati 31-letni Giovanni Pecenca po rodu iz Kopra in v Trstu brez stalnega bivališča, ki je bil obtožen tatvine z obteževačnimi okoliščinami. Julija meseca je Pecenca bil uslužben kot natakar in hišnik v vili Giovannija Calissana pod obalno cesto blizu gostilne «Tenda rossa». Giovanni Calissano iz Cortine d'Ampezzo, Ul. del Castello 55, si je dal na naši obali zgraditi vilo, kjer je stanoval v poletnih mesecih. V službo je vzel Pecenco, ta pa se je izneveril svojemu delodajalcu in je v vili začel krasti. Pecenca je tako pokradel nad 150.000 lir, več bančnih čekov, draguljev, zlatnine, več oblek in raznega blaga v skupni vrednosti približno 10 milijonov lir.

Ko se je Calissano tatvine zavedel, jo je prijavil na policiji, ki je uvedla preiskavo. Policisti so zasumili Pecenco, saj je v vili imel zelo proste roke, ker je tudi tam stanoval. Povabili so ga na zaslišanje in tatič je po dolgem zanikanju in obotavljanju moral izpovedati svoje grehe. Agenti so Pecenco prijavili sodišču, ki ga je včeraj spoznalo za krivega in obsodilo na 8 mesecev zapora, na plačilo 50.000 lir globe in sodnih stroškov. Pri razsodbi je sodišče upoštevalo olajševalne okoliščine ter Pecenca obsodilo pogojno in brez vpisa v kazenski list.

Nesreča pomorščaka

Na motorni ladji «Colombo», zasidrani ob pomolu Lloydovega arzenala, se je včeraj zjutraj ponesrečil 22-letni pomorščak Sabino Lattanzio iz Barlette, Ul. Caracciolo 5, ki je vkrcan na omenjeni ladji. Ko je hodil po krovu, je nenadoma skozi odprtino, ki jo je nekdo pustil odprto, padel v podpalubje, z višine petih metrov. Pri padcu se je Lattanzio hudo pobil po spodnjem delu hrbta ter se ranil po desnem komolcu in roki. Ponesrečenega pomorščaka so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico in ga sprejeli na ortopedski oddelek, kjer se bo moral zdraviti od 9 do 15 dni.

OB JOHNSONOVIH ZAGOTAVLJANJIH IN POZIVIH

Ponovne vesti o strahu pred recesijo v ZDA

Ekspanzija v določenih panogah, vendar le na račun vojne v Vietnamu

Predsednik Johnson je te dni pozval Američane k zmernosti. Po njegovem mnenju je ameriško gospodarstvo zdravo, vendar bi si sindikati za sedaj ne smeli privoščiti novih zahtev po povišku plač, pridobitniki pa naj bi tudi bili bolj zmerni, da bi ne prišlo do motenj v gospodarstvu, ki je ob polni zaposlenosti doseglo svoj vrhunec, kakršnega ZDA doslej še niso zabeležile, saj se je proizvodnja v zadnjem letu dvignila za 5 odst, plače so se dvignile za 7, dobički pa za 80 odst...

Od kod ta Johnsonova svetla slika in hkrati poziv k zmernosti?

Po razmeroma dolgem času je bilo v ZDA prodanih manj avtomobilov kot po navadi. To je značilen pokazatelj stanja ameriškega gospodarstva, ki ima svoje dobre in slabe mesece, ki pa se v celoti giba v liniji previdnosti in prikritega strahu pred inflacijo. Proizvodnja res ne stagnira, to pa v glevnem na račun velikih vojaških naročil. Veljalo bi torej geslo: manj avtomobilov in več tankov.

Vojna v Vietnamu namreč tako intenzivno vpliva na ameriško gospodarstvo, da se v tem krijejo vse povoljne razemere za industrijsko ekspanzijo, ki je namenjena vojski, hkrati pa tudi negativne posledice za ublažitev odtoka kapitala in tako pričakovano ravnovesje plačilne bilance.

V ameriških krogih se vedno bolj odkrito izraža mnenje, da prav vojna v Vietnamu onemogoča Johnsonu, da bi izpolnil svojo lanskoletno obljubo o stabilizaciji gospodarstva in o uravnovešenju plačilne bilance. Hkrati se izraža mnenje, da bodo sedanji izdatki za vojno v Vietnamu povečali odtok dolarjev za približno 700 do 1000 milijonov dolarjev na leto.

V minulih dveh ali treh mesecih se je prvič opazilo določeno zaviranje v preveč napetem razvoju ameriškega gospodarstva. To zaviranje sicer ni zajelo vseh gospodarskih panog. Najpogosteje se omenja pomanjkanje določenih surovin in industrijskega materiala, kar je brez dvoma povezano z vojno v Vietnamu. Hkrati pa se opaža podražitev gradbenih stroškov, napetost na tržišču zlata itd. Zmanjšanje razpečavanja avtomobilov pa priča tudi o drugih činiteljih, ki vplivajo na industrijske ekspanzije.

Dotok naročil v ameriški industriji se v zadnjih mesecih zmanjšuje za približno 45 milijard dolarjev na mesec. Plasiranje industrijskega blaga je manjše, zaloge izdelkov pa naraščajo.

Znak, da se ekspanzija zaustavlja, je tudi naraščanje števila brezposelnih, ki je v juniju znašalo 4 odst. Cene pa kažejo težnjo po naraščanju za vse blago, razen za kmetijske pridelke.

Ameriški izvoz se v zadnjem času prav tako manjša, medtem ko se je uvoz povečal zaradi močnega povpraševanja, ki je v zvezi z vietnamsko vojno. Potemtakem obstajajo vse okoliščine, da se stanje v plačilni bilanci v najbližnji bodočnosti ne bo uredilo. Johnsonova uprava pa je brez moči, da bi podvzela kakršnekoli konstruktivne ukrepe v tem smislu. Ameriški poslovni krogi se vedno bolj izogibajo politiki, ki jim jo vsiljuje vlada. Neki nedavni primer nam to zelo izrazito potrjuje: kljub nasprotovanju Johnsonove uprave so velike poslovne banke v New Yorku začele dvigati obrestne mere. Prva je to storila First National City Bank, ki je povečala obrestno mero za trimesečna posojila s 5.75 na 6 odst., da bi s tem zmanjšala pritisk na kredite. Takoj zatem je finančni minister Fowler izjavil, da je vlada zaskrbljena zaradi tega ukrepa, in je zahteval, da naj se obrestne mere dvigajo selektivno, da bi se izognili «podražitvi denarja». Toda le nekaj ur po tej izjavi so vse poslovne banke dvignile obrestno mero za posojila na 6 odst.

Krivda za to potezo bank se je kmalu «prenesla» na zvezno upravo za rezerve, ki jo vodi znani poslovni strokovnjak Martin. On je že prej bil v sporu z Johnsonovo upravo glede ukrepov za pobijanje inflacije. Poteza komercialnih bank je bila baje neposredna posledica politike zvezne uprave za rezerve, ki ne daje gospodarstvu na razpolago dovolj likvidnih sredstev. Najostrejši nasprotniki Martina trdijo, da on pod videzom borbe proti inflaciji vodi ameriško gospodarstvo v — recesijo.

Tudi predsednik ameriških sindikatov AF-CIO George Meaney je ostro obsodil politiko velikih bank in zahteval od vlade ostrejše ukrepe, da bi se vrnila obrestna mera na sprejemljivo raven. Po mnenju sindikainega voditelja bo povišanje obrestne mere prizadelo predvsem ljudi z nižjimi in srednjimi dohodki, povečalo pa bo cene in privedlo do stagnacije v nekaterih gospodarskih panogah.

Tečaji delnic največjih industrijskih družb so takoj začeli padati. To upadanje sicer ni bilo tako naglo, da bi moglo vzbujati resno zaskrbljenost, ker je vlada pohitela z objavo poročila o presenetljivem povečanju izvoza in o zmanjšanju deficita v plačilni bilanci! Tako se je začela velika borzna igra dveh zelo spretnih strank. Zanimivo je, da so bili v samih nekaj dnevih predloženi javnosti različni podatki o ameriškem poslovanju s svetom:

Po najnovejših podatkih, ki so bili objavljeni v Washingtonu, se je odtok dolarjev iz ZDA do neke meje zmanjšal, vendar se v letošnjem letu morejo pričakovati večje dolarske izgube kot v lanskem letu, verjetno zaradi vojne v Vietnamu. V drugem četrtletju letošnjega leta se je deficit sicer zmanjšal na raven med 100 in 150 milijoni dolarjev, v tem ko je v prvem tromesečju znašal okoli 560 milijonov dolarjev. Splošno mnenje pa je, da se bo odtok dolarjev v vsem letu dvignil na okoli 1400 milijonov dolarjev, kar je za 100 milijonov več kot v lanskem letu.

Vse to pa nakazuje na možnosti inflacije v ameriškem gospodarstvu. Čeprav washingtonska vlada trdi, da je ameriško gospodarstvo zdravo in da se da pričakovati enakomerno naraščanje proizvodnje, je vendarle na vidiku novo dviganje cen. To se je začelo v industriji jekla, ki mu bo, kot je logično, sledilo dviganje cen v drugih industrijskih panogah. Vlada trdi, da more kontrolirati inflacijske težnje in da ne bo izgubila iz rok situacije. Funkcionarji Bele hiše trdijo celo, da se ne more govoriti o inflaciji, pač pa samo o njenih predhodnih znakih. Johnson je pred nedavnim od štaba svojih strokovnjakov zahteval izčrpno ekonomsko analizo stanja v gospodarstvu, še posebej o financah. Zahteval je tudi nekakšno prognozo, ki naj bi veljala za prihodnje leto. V Washingtonu so mnenja, da bo jeseni nujno potrebno s posebnimi ukrepi omejiti pretirano investicijsko vlaganje v nove tovarne, ker so dosedanje analize pokazale, da se prav na tem področju začenja inflacijski proces, ki se nato prenese tudi na druge panoge gospodarstva.

V zadnjih letih v večini zahodnih dežel naglo upada kupna moč denarja. Isto se dogaja tudi z dolarjem. V ZDA pa je ta proces vendar nekoliko blažji kot v večini drugih industrijskih dežel.

M. V.

Kakor smo že poročali, bo na letošnjem že 14. mednarodnem polifonskem tekmovanju «Guido d'Arezzo» nastopil tudi tržaški slovenski pevski zbor «Jacopus Gallus», ki bo dejansko edini slovenski pevski zbor, ki bo nastopil na tem velikem kulturnem srečanju. Na sliki pevci «Gallusa» na tržaškem kolodvoru pred svojim odhodom v Arezzo

KRITIKE NA RAČUN POSLOVANJA LONDONSKEGA SPODNJEGA DOMA

Ker ni imel pri roki obveznega cilindra si je poslanec nataknil - ženski klobuk

Crossman se ukvarja z idejo, kako uvesti v parlament več - produktivnosti - «Iz konspirativnosti» ni načrta parlamentarne zgradbe - Poslanec ima le eno uro na leto na razpolago za govorniški oder

Neki oboževalec britanskega parlamenta je nekoč rekel, da je moč britanskega parlamenta tolikšna, da zmore vse, razen tega, da bi moškega spremenil v žensko. Trenutno se imena tega človeka ne spomnimo. Prepričani pa smo, da bi bil mož hudo razočaran, če bi bral kritike, ki se danes usipajo na račun delovanja te tako stare ustanove. Kritike se sicer ne nanašajo na «moč» parlamenta, pač pa na njegov način «poslovanja». S tem v zvezi objavljamo naslednji članek:

Novi vodja angleškega spodnjega doma Richard Crossman se ukvarja z zanimivim problemom. Dve leti je bil minister za stanovanjsko gradnjo in se je tu navzel idej o moderni produktivnosti. Sedaj, ko mora voditi delo spodnjega doma, ga muči vtis, da je na čelu najmanj produktivne organizacije na Angleškem.

Crossman je namreč prevzel vodstvo ustanove, ki porabi tri mesece in pol na leto za — počitnice; ki začenja svoje delo v poznih popoldanskih urah, medtem ko člani te ustanove pretežni del svojega časa porabijo «v jalovem vodenju obiskovalcev po parlamentarni palači, v pisanju pisem volivcem in v čakanju, da jih zvonec pokliče na glasovanje». V zadnji sezoni zasedanja je angleški parlament porabil 67 ur v sami «mehaniki glasovanja», prav toliko časa pa za «srednjeveški ceremonial», ki je v angleškem parlamentu še vedno v veljavi.

Tipični član angleškega spodnjega doma vsako uro, ko je v parlamentu, opravi pol milje poti po neskončnih gotskih hodnikih med debatno dvorano, svojo «pisarno» in parlamentarnim bifejem.

Mnenja o tem, kakšna naj bi bila vloga tipičnega parlamentarca, so različna. Toda kakršnekoli naj bi bile funkcije narodnega poslanca, splošno mnenje samih prizadetih je, da je sama zgradba parlamenta, in to, kar poslancem glede tega nudi, «brezupno neprikladna» za izvrševanje vloge, ki jim je bila poverjena. Kar se pa tiče sodelovanja v samih parlamentarnih razpravah — torej v delu, za katerega so bili poslanci pravzaprav izvoljeni — znaša povprečni čas, ki ga more narodni poslanec porabiti v tej svoji glavni vlogi je — ena ura na leto.

Gospod Crossman je prevzel svojo nalogo v istem tednu, ko je neka parlamentarna komisija načelno sklenila, da bi morda ne bilo slabo, če bi se seje spodnjega doma prenašale po televiziji. Ta sklep je bil sprejet kljub izraženi zaskrbljenosti, da bo to slabo vplivalo na javnost, ko se ji bo nudila priložnost, videti, kako deluje «škripajoči in zarjaveli organizem parlamenta». Crossman se je znašel na svojem novem položaju tudi v času, ko vedno več članov parlamenta godrnja zaradi problemov, s katerimi se morajo boriti in zaradi spoznanja «o jalovosti svoje vloge v parlamentu».

Godrnjanje in pripombe na račun parlamenta med angleškimi narodnimi poslanci niso nove. Sam Harold Wilson je nekoč, ko je bil še v opoziciji, rekel: «Razumljivo! Stanje je dobesedno fantastično... povprečni narodni poslanec razpolaga z omaro, ki je velika kot zaboj za pomaranče in v kateri naj bi imel ves svoj parlamentarni pribor... Nima svojega uradnega prostora, nima uradnika, ki bi mu pomagal... Pravi čudež je, da parlament vendarle funkcionira!» Harold McMillan pa je prostore, ki so na razpolago poslancem, primerjal z garderobo kakega športnega kluba, njihove omare pa s športnimi omaricami.

Toda današnji reformatorji parlamenta so nekoliko bolj borbeni ljudje. Eden izmed razlogov za to je ta, da stranka, ki je na oblasti, ima krepko večino in je zato tudi glasovalnemu delu parlamentarne dejavnosti odvzeto vzdušje razburljivosti. Toda še močnejši razlog je dejstvo, da je med poslanci velik odstotek — novincev. Mnogi med temi so levo usmerjeni. Večina se obnaša do tradicionalne formalnosti brez spoštovanja in z določeno skepso. Vsak novi poslanec pa preživi prvo grenko razočaranje, ki zajame vsakega poslanca, ko spozna, da je njegov vpliv in vpliv njegovih kolegov na vlado — da se milo izrazimo — zelo omejen.

Ko je neki novinar anketiral člane londonskega spodnjega doma, ki so bili prvič izvoljeni v parlament, o tem, kaj mislijo o nunosti povečanja dejavnosti parlamenta, ugotovil, da se njihove pripombe delijo v glavnem na tri kategorije. Tradicionalni ceremonial spodnjega doma je po mnenju večine novih poslancev — smešen. O njem menijo, da služi le za vnašanje zmešnjave. Udobnost zgradbe, v kateri delujejo, je po njihovem mnenju neznosna. Prav tako so neznosni tudi delovni pogoji. Novi poslanci pa hkrati obsojajo «strankarsko disciplino» in pravijo, da je pokornost strankinim voditeljem za poslanca že «poniževalna».

«Ko sem prišel v spodnji dom — je rekel Stanley Orme, čigar oče je bil prav tako poslanec — sem predložil, da naj bi se dejavnost v parlamentu organizirala na način, kakršen obstaja glede učinkovitosti v modernem tovarniškem pogonu. To jim ni ugajalo. Rekli so mi, da sem vulgaren.»

«Menim, da so vse tiste ceremonialne neumnosti, ki jih moramo mirno prenašati, same zase nenevarne — je rekel laburistični novinec Norman Atkinson. — Toda, kako morete od nas zahtevati, da trezno razmišljamo o modernizaciji Velike Britanije, ko smo okuženi z mračnostjo stare gospode z lasuljami na glavah?»

«Veste, da sploh ni načrta prostorov spodnjega doma? Baje zaradi nekakšne konspiracije, zaradi varnosti. Za nas, novince, je to strašno. Prve dni smo tavali po parlamentu kot izgubljene ovce, gor in dol, levo in desno, celo v ženska stranišča, ker tudi na njih piše 'člani'!»

«Kaj šele ritual! Dobro se spominjam neke razprave. Neki poslanec je hotel opozoriti ne neko zadevo. Toda predpisi zahtevajo, da v tem trenutku mora sedeti in da mora imeti klobuk na glavi. Po navadi služi za to neki zloženjiv cilinder, ki si ga poslanci posojajo drug drugemu. Toda v tem trenutku je nekdo ta cilinder nekam zataknil. In kaj menite, kaj se je zgodilo? Tisti poslanec si je v naglici izposodil klobuk od kolegice Irene Ward in si ga nataknil na glavo. Bil je to eden izmed tistih ženskih klobukov, ki se zdijo kot botanični vrt. In pri tem je bilo najbolj strašno to, da ni nihče od članov parlamenta bruhnil v smeh. Očitno so vsi izgubili zdrav razum!»

Parlamentarnih novincev iz vrst konservativne stranke starinski ritualni ceremonial ne zaskrbljuje toliko kot njihove laburistične kolege. Michael Heseltine meni: «Meni celo ugaja. Zdi se dekorativen, fin in dela ne moti veliko. Veliko bolj važno bi bilo poslancem izboljšati delovne pogoje, dati jim primernejše pisarne, kjer bi se pripravljali za razprave; dati jim strokovno osebje, ki bi za njih pripravljalo snov.»

Vsi poslanci čutijo pomanjkanje strokovnega osebja, ki naj bi vršilo raziskovanja v zvezi s problemi, ki jih načenjajo poslanci. «Nam niso potrebni panji raziskovalcev kakor ameriškim članom parlamenta,» je rekel Atkinson, Davies pa ga je dopolnil: «Sem akademsko orientiran človek in navajen na to, da dobro proučim problem, o katerem nameravam razpravljati. Toda eno od najbolj žalostnih dejstev v zvezi s spodnjim domom je dejstvo, da povprečni član spodnjega doma redko kdaj pozna zadevo, preden se začne o njej razpravljati.»

Kaj pa s tistimi 67 urami, ki so jih poslanci v minulem parlamentarnem obdobju prebili v «mehaniki glasovanja» in v hitenju po hodnikih, da bi pravočasno prišli na glasovanje? Poslanec Atkinson je eden od tistih, ki predlagajo, da naj se uvede elektronsko glasovanje, ki bi poslancem omogočilo, da glasujejo tudi, če v trenutku glasovanja niso v dvorani in kar je s tehnične plati lahko uresničljivo. Tisti, ki branijo tradicionalni «mehanizem glasovanja», menijo, da je to za člane spodnjega doma tudi priložnost, da kakega ministra «potegnejo za rokav» in mu šepnejo na uho svoje mnenje o tem ali onem problemu.

Nekateri predlagajo tudi, da naj bi se spremenila ura sej in naj bi se seje začele zjutraj. Proti temu pa so tisti poslanci, ki so sicer zaposleni in ki bi zaradi novega urnika svojo normalno zaposlitev izgubili.

«The Sunday Times»

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Nepričakovana ponudba, ki bi znala v precejšnji meri spremeniti vaše gmotno stanje. V čustvenih zadevah nič novega.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Svoje pobude nekoliko omejite, kajti predaleč bi sicer zašli. Več potrpežljivosti z ljubljeno osebo.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Svoje stališče boste morali nekoliko popraviti. Bodite skromni in kontrolirajte svoje živce.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Pri izbiranju sodelavcev bodite previdni, ker gre za zahtevne naloge. Sreča v družini in družbi.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne spuščajte se v tvegane posle, da ne pokvarite sedanjega stanja. Obeta se vam presenečenje v ljubezni.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Razprave in dolgovezno pomenkovanje brez vsakega uspeha. Oprite se na razumevanje domačih.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Možen uspeh, če boste previdnejši. Nekoliko preveč ste ljubosumni, kar moti družinsko vzdušje.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Uredite si delo tako, da bo ostalo kaj časa tudi za vas. Nekdo se bo spotikal nad vašim obnašanjem.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Več objektivnosti in realizma, da vam sicer ne spodleti. Več časa posvetite svojcem.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Vsako preveliko zaupanje vase bi znalo biti škodljivo. Bodite dostopni tudi za zahteve mlajših.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Prav nič ne boste izgubili, če si boste privoščili nekoliko več počitka. Skromnost bi vam tokrat veliko pomagala.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Nekdo se vam bo ponudil v pomoč. Napak bi bilo, ponudbo odbiti. Razumevanje v družini.

RADIO VELE VIZIJE

PETEK, 26. AVGUSTA 1966

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 17.15, 20.15, 23.15 — Poročila; 7.30 Jutranja glasba in koledar; 11.30 Šopek slovenskih pesmi; 11.45 Orkestri lahke glasbe; 12.15 Žena in dom; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasbeno potovanje; 17.00 Ansambel «The Jets»; 17.20 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost in priredit've; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 18.50 Debussy: La mer; 19.15 Umetnostne galerije v Italiji; 19.30 Sodobni motivi; 20.00 Šport; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.45 Saksofonist O. Colemann; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Sindikati v moderni državi; 22.15 Harmonija zvokov in glasov; 23.00 Glasba za lahko noč.

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Juke box; 13.45 E. in N. Rota: «Il cappello di paglia di Firenze»; 14.10 Komorna glasba.

Koper

6.30, 12.30, 14.30, 15.30, 20.30 — Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.00 Prenos RL; 8.15 Glasbena oddaja; 9.00 Popevke; 9.30 Pod senčnikom; 10.15 G. A. Kos — pesnik barve; 10.30 Plošče «Vedette»; 10.45 Glasbeni spored; 11.00 Popevke; 11.30 Današnji pevci; 11.45 Glasbeni zmenek; 12.00 in 13.00 Glasba po željah; 13.50 Prisluhnimo jim skupaj; 14.15 Za tiste, ki gredo na počitnice; 14.40 Melodije; 15.00 Popularne skladbe; 16.00 Zbor «Jacobus Gallus»; 16.45 Slov. narodne; 17.00 Kulturni zapiski; 17.15 Operni koncert; 18.00 Prijetna glasba; 18.45 Danes pojemo tako; 19.00 Prenos RL; 20.00 Šport; 20.30 Prenos RL; 23.15 The Three Soundt; 23.35 Večerni koncert.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 20.00 — Poročila; 8.30 Zabavna glasba; 8.45 Neapeljske pesmi; 9.00 Operete; 9.25 Zdravnikovo mnenje; 9.35 Mendelssohnove skladbe; 10.05 Popevke; 10.30 Operni dueti in terzeti; 11.15 Ljudski plesi; 11.30 Jazz; 11.45 Popevke; 13.30 Dva glasova — en mikrofon; 15.15 Filmske in gledališke novosti; 15.45 Skladatelj Giacomo Puccini; 16.30 Spored za najmlajše; 17.25 Radijski oder; 17.55 Orkester Sili; 18.15 Skladbe ital. skladateljev; 18.45 Radijska črtica; 19.00 Zanimivosti; 21.00 Simf. koncert; 22.40 Glasba v večeru.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 — Poročila; 7.33 Jutranja glasba; 8.50 Kitarist L. Almeida; 9.00 Poje Bobby Solo; 9.35 Nove ital. pesmi; 10.00 Lisztove skladbe; 11.35 Vesela glasba; 12.00 Zvočni trak; 14.00 Pevci; 14.45 Za prijatelje plošč; 15.15 Za vašo diskoteko; 16.00 Rapsodija; 16.38 in 17.35 Glasbeni spored za mladino; 18.15 Poljudna enciklopedija; 18.35 Skladbe za orkester; 18.50 Vaši izbranci; 20.00 Zvezde, morje in sonce; 21.00 Spored iz New Yorka; 21.40 Plesna glasba.

III. program

18.30 Beethovnove skladbe; 19.00 Pregled nemške kulture; 19.15 Vsakovečerni koncert; 21.20 Od Brahmsa do Regerja; 22.00 Mortari, Klebe itd.; 22.55 R. Pinget: «La manovella».

Slovenija

7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 23.00 — Poročila; 9.05 Operna matineja; 10.00 Pionirski tednik; 10.00 Violinist Franc Gulli; 11.15 Domače viže; 11.35 Podlistek — L. Sciascia: Vsakomur svoje; 12.00 Turistični napotki; 12.15 Nimaš prednosti!; 13.05 Iz Mozartovih oper; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Beneške narodne; 14.30 Priporočajo vam...; 15.05 Koncert lahke glasbe; 16.20 Napotki za turiste; 16.30 Od vasi do vasi; 16.45 V svetu znanosti; 17.00 Vsak dan za vas; 17.05 Simfonični koncert; 19.00 Aktualnosti doma in po svetu; 19.15 Zabavni in plesni orkestri; 19.50 Kulturni globus; 20.05 Glasbene razglednice; 21.00 T. Skalovski in J. Gotovac; 21.25 Lažja orkestralna glasba; 22.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 23.10 Jazz; 23.50 Literarni nokturno — Aragon: Elza; 0,05 Iz sodobne poljske glasbe.

Ital. televizija

18.15 Spored za najmlajše; 19.45 Športne vesti in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Vittorio Calvino: «Cavaliere senza armatura»; 22.45 Četrt ure z «Double Six»; 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 Film: «L'impero del sole»; 22.15 Evropsko prvenstvo v plavanju, skokih in vaterpolu.

Jug. televizija

19.40 Poročila; 19.45 Reportaža; 20.15 Opera Skozi stoletja; 20.40 Cikcak; 20.45 Obzornik; 21.00 Dnevnik; 21.33 Film o ruskem pesniku Koljcovu; 23.00 Poročila; 23.15 Evrovizija: Evropsko pvenstvo v plavanju, skokih in vaterpolu; 24.15 Poročila.

IVAN BRATKO 3.

Črncu pravijo nigger

Kakšna je prava, notranja? Za to bi potreboval leta ne pol dneva... Avtobus se vedno češče ustavlja. Pritisk luči, semaforov, množice, avtomobilov je čedalje bolj silovit... Morda pa je prav ta zunanja podoba majhnega mesta značilna za veliko Ameriko? — Oči se mi na silo zapirajo. Močno sem utrujen.

Fred se je bil jezil, češ, ti južnjaki so lagodni, ničesar nama nočejo organizirati — ne izletov ne večernih srečanj na domovih. Prevažava se po avtobusih in zvečer sva prepuščena sama sebi. Rad bi se razvedril, toda morda mi to ni mogoče, ker sem tujec. Življenje je tako, da to ni tako preprosto in lahko. V trgovini z vrtljivimi stojnicami sem na razglednicah odkril, kaj je v mestecu pomembnega. Med petimi, šestimi «znamenitostmi» je tudi — klub. Toda ta mi je zaprt. Fred pripoveduje, da so klubi dostopni samo članom in njihovim gostom. Članarina znaša tudi po tisoč dolarjev na leto in tega ne zmore vsakdo. So pa tudi klubi po osemdeset dolarjev. Klub je za člana drugi dom: v njem večerja, vanj pripelje prijatelja, celo dela lahko v klubu. Že nekajkrat sem slišal, da so klubi in zlasti družinski krogi — otočki prijetnosti v oceanu hladne monotonije. Sedaj bolje razumem Fredovo nerazpoloženje zoper južnjaške lagodneže. Morda pa je prav, da je tako. Zakaj ne bi spoznal Amerike tudi z druge, manj vabljive, prevladujoče, izostrene strani?

Fant v muzeju

Pravkar sem bil v motelu sredi palm in trat. Nekdo se je pripeljal v odprti modri limuzini, parkiral pod palmo, in čez nekaj minut je že plaval v velikem modrem bazenu.

Čez pol ure se ustavim v muzeju s sobami, saloni, kuhinjo in spalnico, kakršna je bila tod pred sto leti. Kje so bahavi ameriški hladilniki, neon, televizor, bojlerji, radio, air conditioning? Skromnost in preprostost, ki je vladala na domu vsemogočnega lastnika plantaže sladkornega trsa, je po obisku v motelu še bolj presenetljiva. Ali je razvnel kontrast med preteklostjo in sodobnostjo še ta samosvoji, eksotični svet?

«Kaj bo šele čez sto let?» vzkliknem fantu, ki mi je prišel odpret.

«Ne vem,» reče, čudeč se mojemu vprašanju.

«Seveda, tudi tile, ki so živeli v teh sobah, niso videli, kakšni bodo naši domovi!»

In čez čas rečem fantu: «Zavidam vam, mladim!»

«Zakaj?»» Fant me še bolj začudeno pogleda.

«Napredek je čedalje hitrejši. Kdo ve, kaj boste vse dočakali. Lahko boste srečni.»

«Saj niso vedeli, kako bo nam!»

«To že. Toda vendar vam zavidam!»

Fant pa se ne vda: «Zavidate nam? Mi bomo pa spet zavidali tistim, ki bodo prišli za nami. Njihovi domovi bodo lepši od naših.»

«Tako mlad, pa tak realist!» se mu nasmehnem in popustim. Fant je imel kakih šestnajst let. V svetu, o katerem sodijo, da misli samo na «posel», ga že vznemirja minljivost življenja.

Law is More than Man - zakon je več kot človek

Že na Severu so mi pravili o dveh osnovnih šolah v New Orleansu, v katerih je bila ukinjena rasna segregacija, a so nato nastali neredi in demonstracije. Vendar si nisem mogel ustvariti prave podobe, kako se je vse to začelo in končalo. Če sem koga povprašal, je nevoljno zamahnil z roko, začel gledati stran in je obmolknil. O tem se niso hoteli pogovarjati. Tako je bilo vse ogabno in sramotno! Tak občutek sem vsaj imel.

Črnci na ulicah New Orleansa se vedejo drugače kot v Chicagu. Družijo se samo med sebo. Nikjer nisem opazil bele žene, ki bi na vogalu poklepetala s črnko. Prizorov s Severa, ki sem jih bil vesel, na Jugu ni. Črnci v New Orleansu so zamišljeni, ozlovoljeni, ponosni, nerazpoloženi. V njihovem zadržanju in vedenju je množični protest.

Na avtobusni postaji sem se nenadno znašel v čakalnici, kjer so sedeli črnci. Pogledali so me začudeno, s trpečimi očmi. Bili so, kot da bi bili privezani na sramotnem stebru. Na vratih se opazi napis:

Waiting Room Colored (1)

Ustavil sem se pred vrati avtobusne restavracije z istim napisom: Colored.

Vstopil sem. Dva črnca sta kosila in me pogledala z velikimi, žalostnimi očmi. Tudi ta dva sta mi dala vedeti, da so ju ponižali. Pozdravil sem in se priklonil. Neki beli profesor mi je bil pravil, da so ga nedavno aretirali, ker je v restavraciji kosil s črncem. «To se ne spodobi!» so ga podučili na policiji.

V avtobus, s katerim se peljem v Baton Rouge, vstopi starejša debelušna črnka, obložena z zavoji. Preriva se v zadnji del voza, čeravno so sedeži spredaj prazni.

«Za nas, niggers, je dobro zadaj!» govori in se ponorčuje sama iz sebe: «Nigger» — to je psovka — «črnuh» ali nekaj podobnega. Črnsko dekle, ki vstopi za njo, pa demonstrativno sede na sedež spredaj in se izzivalno ozira okrog sebe. Do lani je veljal zakon, po katerem so se črnci smeli vozit samo v zadnjem delu avtobusa. Starejša ženica se je tega navadila, saj je bilo tako, odkar vozijo avtobusi, toda mladina — nikoli!

K črnemu dekletu prisede starejša žena, najbrž njena mama. Sprevodnik ponuja majhne zglavnike za na pot po trideset centov. Dekle jih otipava in zahteva dva. Verjetno misli, da niso samo na posodo, temveč na prodaj. Sprevodnik ji da dva in ona odšteje šestdeset centov. Na prvega sede, z drugim si podloži glavo. Ko pred Batom Rougeom izstopi in hoče zglavnika odnesti, je sprevodnik zadrži in terja zglavnika nazaj. «Tak zglavnik stane najmanj tri dolarje!» ji pojasnjuje in se čudi. Dekle mu zglavnika razočarano vrne.

«Dobro je, da je samo razočarano, lahko bi jo obdolžili tatvine!» pravi črnka, s katero sedim skupaj sredi avtobusa.

«Kaj ni vedela?»

«Najbrž se prvič pelje!»

«In njena mama?»

«Tudi!»

In tako se mimogrede dotikam vsega najbolj težkega na Jugu: rasnega razlikovanja in zaostalosti, ki je njegov sad.

Črnka mi govori o svoji družini, o mamini smrti, o svojih otrocih, o delu in o segregaciji.

«Glejte, s tisto belo gospo, ki sedi spredaj, delava skupaj v hotelu. Dobra, zelo dobra žena. Kot mati mi je, hvaležna sem ji. Toda še nikoli se nisva peljali v avtobusu skupaj. Imava vsak dan isto pot.»

Tisk te dni mnogo poroča o pravdi 1400 črncev zoper bele guvernerje in lastnike. Nikjer nisem bolj otipljivo občutil razredno politične osti rasne segregacije kot na tem primeru, ki se je dogodil v okolici Memphisa. V pravkar minuli volilni kampanji so se namreč mnogi črnci iz okolice Memphisa prvič v svojem življenju drznili vpisati se v volilne imenike. Po zakonu so imeli to pravico. In vendar so se pričele proti njim represalije lokalnih oblastnikov in delodajalcev:

400 novim volilnim upravičencem farmarjem so kratko malo poslali ukaz o izselitvi z njihovih lastnih farm;

na delavce-črnce na plantažah so veleposestniki pritisnili z najrazličnejšimi grožnjami; grozili so celo z linčanji, kakršna opisuje William Faulkner, če bi vztrajali pri volilni pravici;

trgovci jim niso hoteli prodajati živil in tekstila;

brivci, restavraterji, hotelirji in upravniki parkov pa so jim že tako ali tako zaloputnili vrata pred nosom.

In sedaj leži tožba 1400 črncev pred federalnim sodiščem v Memphisu. Obeta se nov, zamotan, dolgotrajen proces. Črncem po federalnih zakonih pripada volilna pravica. Belci, ki imajo v rokah lokalno oblast, kapital, zemljo in lokale, pa so tudi «svobodni» v svojih postopkih. Brivec je po zakonu dolžan ostriči črnca, če pride v brivnico, toda lahko se izgovarja, da ga ne zna, ker imajo močnejše lasišče. Črncu je priznana volilna pravica. Toda, kakšno bo njegovo življenje, plača in občutek varnosti, če bo uporabil to pravico? Pravijo, da so agenti FBI, če so južnjaki, znani po tem, da jim zelo redko «uspe» odkriti tiste, ki so vrgli bombo v črnsko stanovanje ali sinagogo.

(1) Čakalnica za «temnopoltne».

(Nadaljevanje sledi)

Goriško-beneški dnevnik

SKLEP IZREDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA V TRŽIČU

Preiskovalna komisija bo sklepala na osnovi sodne odločitve

Podžupan Marchesan (odbornik za prevoze) je podal ostavko

Občinski svet v Tržiču je sinoči poslušal odgovor župana Romanija na vprašanje misina Zanolle o domnevnem podkupovanju občinskih svetovalcev. Župan je sporočil, da je poslal sodišču material, vendar pa zadeve poprej ni raziskoval, ker je bil bolan. Sleherni sklep bodo sprejeli, ko bo znan izid sodne preiskave. Misin Zanolla z odgovorom ni bil zadovoljen in je predlagal imenovanje upravne preiskovalne komisije.

Podžupan Marchesan (PSDI) je potem prebral pismo, ki ga je že pred sejo izročil županu in s katerim je podal ostavko na svoje mesto v odboru, ker ne bi želel, da bi nastajala sumničenja okoli delovanja občinskega odbora. S tem bi hotel omogočiti njegovo normalno delovanje, zlasti pa sektorja mestne avtobusne službe, za katero odgovarja. Njegov predlog bodo obravnavali na seji občinskega odbora.

Svetovalec Morpurgo (PSI) je predlagal sprejem resolucije, naj se preiskovalna komisija, sestavljena iz občinskih svetovalcev, imenuje po zaključku sodne preiskave. Komunist Saggini pa je dejal, da so se govorice o podkupovanju pojavile zaradi počasnega procesa v municipalizaciji mestne prevozne službe ter je predlagal imenovanje razsodišča, ki naj preveri resničnost govoric. Liberalec Renzi se je strinjal z imenovanjem komisije, medtem ko je predstavnik PSIUP označil vse skupaj za grdo dejanje. Demokristjan Versace je predlagal, naj se prej počaka na zaključek sodne preiskave, medtem ko je komunist poslanec Franco predlagal dodatni predlog v resoluciji, naj se preiskovalna komisija imenuje na seji. Njegov predlog so zavrnili, Morpurgovo resolucijo pa soglasno odobrili vsi svetovalci.

Odobreni sklepi krajevnih ustanov

Pokrajinski odbor za kontrolo krajevnih ustanov je na svoji zadnji seji odobril med drugim tudi naslednje sklepe:

DOBERDOB: Odobritev končnega računa stroškov za gradnjo otroškega vrtca in za njegovo opremo, plačilo za nadurno delo tajniku in obhodniku.

GORICA: nakup alarmne naprave proti tatvinam na goriškem Gradu; gradnja kanalizacije v Ul. Caprin; nakup motorne kosilke; vzdrževanje občinskih poslopij in naprav za 1965; cestna dela za ureditev Ul. Gelsi, Faiti, Grabizio in brigata Pavia; ureditev nekaterih cest v Ločniku in kolavdacija razširitvenih del v Drevoredu XX. septembra.

RONKE: Odobritev proračuna vodovodnega konzorcija za 1966.

TRŽIČ: plačilo stroškov občinskega ekonomata za junij; plačilo drugih stroškov za 2.464.024 lir.

V Furlaniji še vedno spor med zdravniki in INAM

Pokrajinska zveza zdravnikov v Vidmu je izjavila, da ne sprejema predloženega sporazuma ustanove bolniške blagajne INAM z zdravniki glede zavarovancev te ustanove. Nanj bodo pristali le, če bo INAM sprejela njihovo zahtevo, da v Furlaniji izplača zdravnikom enake nagrade kot v Milanu.

Strokovni tečaji ustanove CIFAP

Ustanova za strokovno usposabljanje (CIFAP) s sedežem na Korzu Italia 65 je pričela vpisovati gojence v strokovne tečaje za šolsko leto 1966-67. Na programu imajo dva dnevna tečaja za tajnike, stenodaktilografe, po en večerni tečaj za strojepiske in stenografistke, nadalje dnevni tečaj za radijske tehnike začetnike in večerni tečaj druge stopnje, kakor tudi izpopolnjevalni tečaj za televizijske tehnike; tečaji so brezplačni. Za podrobnejše informacije se prizadeti lahko obrnejo na sedež ustanove vsak delavnik od 10. do 12. ter od 16. do 19. ure.

Zaprta cesta

Zaradi cestni del na cesti Sovodnje-Zdravščina-Zagraj je predsednik pokrajinske uprave odredil zaporo cestnega odseka Zdravščina-Zagraj za ves promet od 27. avgusta pa do 5. ure dne 29. avgusta. Med tem časom bodo usmerili promet preko Rubij - Gabrij - Devetakov - Martinščine - Zagraj. Graditelj podjetje SNAM je dolžan postaviti na cesti predpisane prometne znake.

Kino

Gorica

VERDI. 17.15—22.: «Il magnifico straniero». C. Eastwood; ameriški film.

CORSO. 17.00: «Il poliziotto 202». R. Jhery in C. Rosset; angleški barvni film.

MODERNISSIMO. 15.45 — 22.30: «Duello al sole». Gregory Peck in J. Jones; ameriški barvni film. Prepovedan mladini pod 16. letom.

VITTORIA. 17.15—22.: «Paradiso Hawaiano». Elvis Presley in Susana Leigh; ameriški kinemaskopski film v barvah.

Tržič

AZZURRO. 18.—22.: «La carovana dell'Aleluja». Burt Lancaster in L. Remich; kinemaskopski film v barvah.

EXCELSIOR. 17.30—22.: «Vagone letto per assassini». S. Simonet in I. Montand.

PRINCIPE. 18.—22.: «Psycus». B. Shelley in E. Harwey.

S. MICHELE. 19.30—22.30: «Italiano brava gente». A. Kennedy in Tatjana Samoilova.

Ronke

EXCELSIOR. 19.30—22.: «Lasciate sparare a chi sa fare». Eddie Costantine in Maria Grazia Spina.

RIO. — Zaprto.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna SORANZO Verdijev korzo št. 57, tel. 28-79.

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja 15,6 stopinje ob 11.40, najnižja 11,6 stopinje ob 13.30; povprečne vlage 84 odst. Do 17. ure je padlo 7,2 mm dežja.

VČERAJ POPOLDNE NA DRŽAVNI CESTI PRI BUTTRIU

Neprevidno prehitevanje: dva mrtva in pet ranjenih

Avtomobil s francoskimi turisti je zavozil na levo stran v nasproti prihajajoči morris minor

Dva mrtva in pet hudo ranjenih je obračun tragičnega čelnega trčenja dveh osebnih avtomobilov pri Butriu na državni cesti, ki iz Gorice pelje v Videm. V njem sta izgubila življenje francoski državljan 55-letni Lucien Veindogre iz okolice Pariza in 35-letni sedlar Antonio Mattiazzi iz San Giovannija ob Nadiži. Hudo ranjena sta 23-letna Mirella Cleri iz Manzana, ki si je zlomila zapestje, koleno in zadobila druge hude poškodbe ozdravljive v 30 dneh, ter 63-letni Angelo Vendrami iz okolice Trevisa, ki si je zlomil roko, koleno ter se udaril v glavo in se bo zdravil 60 dni; nadalje so se zelo hudo ranili ostali trije francoski turisti, in sicer žena ponesrečenega Veindogreja, njen sin in hčerka; vsi se bodo zdravili več kot mesec dni.

Nesreča se je pripetila med prehitevanjem. Sin ubitega francoskega turista, s katerim so se peljali tudi žena, hči in sorodnik iz Trevisa je z renaultom prehiteval neki avtomobil ter zapeljal na levo stran ceste v nasproti vozeči morris minor, ki ga je iz Vidma proti Manzanu vozil Mattiazzi in v katerem je bila tudi Clerijeva. Obe vozili sta po silovitem trčenju zleteli s ceste in sta praktično neuporabni.

BAROMETER GORIŠKEGA GOSPODARSTVA

V goriški zastavljalnici nad 60 milijonov raznega blaga

Prenatrpano skladišče je znak, da kriza še vedno obstaja

Zastavljalnica v Gorici, ki jo upravlja mestna hranilnica v svojih prostorih v Ul. Carducci, bo danes zaključila svoje poletne počitnice, ki so trajale tri tedne, se pravi od vključno 8. pa do 26. avgusta, bo jutri zopet začela s svojim normalnim poslovanjem.

V zadnjih mesecih so imeli skladišča zastavljalnice precej natrpana z zastavljenim blagom in so morali večkrat prekiniti sprejemanje novega blaga zaradi pomanjkanja prostora. Po podatkih občinske uprave so imeli ob koncu preteklega februarja izdanih 3575 zastavnih polic za razne dragocenosti v skupnem znesku 32.7 milijona lir ter 1684 polic za navadno zastavljeno blago v skupnem znesku 8.4 milijona lir. Od tega je bilo v teku meseca izdanih 528 posojil na dragocenosti in 315 posojil na navadno blago v skupnem iznosu 6.34 milijona lir.

Pravtako v februarju so klienti izplačali ali obnovili 751 zastavnih polic za 5.5 milijona lir, povečini za dragocenosti, na dražbi pa je bilo prodanih 33 partij za nekaj nad 136 tisoč lir vrednosti. Ob koncu preteklega februarja je torej ostalo v kroženju še 3.056 polic za dragocene predmete v vrednosti nekaj nad 28 milijonov lir ter 1419 polic za navadno blago v vrednosti 7.5 milijona lir. Kar se vrednosti tiče, moramo pripomniti, da je ocena zastavljenega blaga zelo nizka in je njegova dejanska vrednost precej večja. To je razvidno tudi pri dražbenih prodajah, kjer za nekatero blago, za katero se kupci bolj zanimajo, dvignejo vzlicno ceno dvakratno ali celo trikratno. Zato lahko rečemo, da hranijo v skladiščih goriške zastavljalnice za več kot 60 milijonov lir raznega blaga, na katero je bilo izdanih za nekaj nad 35 milijonov lir kratkoročnih posojil.

Pri tem pa ne gre samo za posojila revnejšim občanom, ki se za svoje trenutne potrebe zatekajo k okencem te ustanove; dogaja se, da n. pr. spomladi prinašajo v zastavljalnico nekatere klientke svoje zimske plašče in drugo blago, da je tam spravljeno na varnem do jeseni, ne da bi bilo treba plačati zanj kakšno varščino izven obresti za posojilo, ki so ga dobile s polico. Vsekakor je ta postopek za majhna kratkoročna posojila najbolj enostaven in tudi povezan z najmanjšimi stroški. Vendar je vseeno boljše, če človek nima potrebe za tako vrsto pomoči in prav poslovanje mestne zastavljalnice nam lahko s svojim nihanjem prakticno pokaže, če se gospodarsko stanje občanov, zlasti navadnega občana, izboljšuje ali slabša.

V Foglianu festival lista Mondo Nuovo

27., 28. in 29. avgusta prireja tednik PSIUP «Mondo Nuovo» prvi pokrajinski festival v Foglianu. V soboto ob 20.30 bodo predvajali film o Vietnamu, v nedeljo bodo nastopili folkloristi iz Ločnika (ob 18.30), član vsedržavnega vodstva poslanec Domenico Ceravolo bo imel politični govor; večer se bo zaključil z izvolitvijo zvezdice in plesom; v ponedeljek bo prav tako ples in ob 22. uri tekmovanje v valčku.

Danes zaprta Ulica Nizza

Poveljstvo goriških mestnih strażnikov sporoča, da bo danes 26. avgusta od 8. do 17. ure zaprta za promet Ul. Nizza na odseku od Corso Italia do Ul. Maniaco. To je potrebno zaradi rušenja stare hiše št. 11, kjer bo podjetje Vidoz gradilo novo stavbo.

Trčenje v Ul. S. Pellico

Pred zgradbo št. 8 v Ul. Silvio Pellico se je včeraj popoldne pripetila lažja prometna nesreča, v kateri je bila povzročena samo materialna škoda. Avtomobilist Simone Farano iz Carduccijeve ulice 63 v Gorici se je s svojim fiatom 600 zaletel v ustavljeni videmski fiat.

Nesreči na delu

V goriški civilni bolnišnici so včeraj nudili prvo pomoč šoferju, 35-letnemu Giovanniju Codermazu iz Moše; na delu v prevoznem podjetju Trani v Ul. Scuola Agraria mu je železo padlo na glavo in prebilo čelo. Okreval bo v šestih dneh.

Na delu v avtomobilski delavnici Sacchetti v Ul. Generale Cassino se je včeraj dopoldne ponesrečil vajenec 16-letni Luigi Vidoz iz Ločnika, Ul. Concordia 7. Delal je pod avtomobilom, s katerega mu je bencin pricurljal v desno uho. Z zasebnim avtomobilom so ga pripeljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali na zdravljenju; okreval bo v petih dneh.

Tržiški jamarji so se vrnili iz južne Italije

V Tržič se je vrnila skupina jamarjev, članov tamkajšnje zveze ADF, ki je sredi avgusta odšla raziskovat jame na skrajnem južnem koncu Puglie. Tam imajo namreč vrsto lepih in še neraziskanih jam kraškega tipa. Tržiški jamarji so nekatere teh jam raziskali in odkrili številne lepote. O tem so predložili podrobno poročilo krajevnemu županu in pa pokrajinski turistični ustanovi v Tarantu. Predstavniki krajevnih oblasti so si tudi sami ogledali nekatere izmed raziskanih jam.

VČERAJ DOPOLDNE V GARAŽI

S strelom iz lovske puške si je trgovec vzel življenje

Razloge za njegovo odločitev je iskati v družinskih, pa tudi gmotnih težavah

S strelom v goltanec si je včeraj dopoldne vzel življenje trgovec 69-letni Vasco Galli iz Ul. Crispi 7 (palača INAM). Bil je na mestu mrtev.

Galli je bil že nekaj časa duševno potrt in se je menda zatekel po zdravniški nasvet v psihiatrično bolnišnico. Živel je z ženo, ki se zaradi bolezni že dolgo časa ne more gibati. Vse kaže, da je na njegovo odločitev vplivalo tudi slabo delovanje njegove trgovine v Morellijevi ulici, kjer je prodajal florentinske obrtniške izdelke. Včeraj dopoldne okoli 10.30 je Galli vzel svojo lovsko puško, ki jo je imel redno prijavljeno in je že leta visela na zidu v stanovanju, ter se odpravil na dvorišče, kjer so garaže. Zapeljal je svoj avtomobil iz boxa sam pa se zaprl vanj. Potem si je nastavil cev pod brado ter pritisnil na petelina. Šibre so mu hudo zmrcvarile goltanec ter mu poškodovale možgane, tako da je bil pri priči mrtev. Strel, ki je zamolklo zadonel, so slišali vsi okoliški stanovalci. Prvi je prihitel v garažo hišnik, ki je privzdignil priprto navojnico ter zagledal negibno Gallijevo truplo. Zanj ni bilo več nobene pomoči; odpeljali so ga v mrtvašnico. Vdovi moževe smrti do popoldanskih ur še niso sporočili.

JURIJ KOROLJKOV 61.

Človek, za katerega ni bilo skrivnosti

Roman o znamenitih sovjetskih obveščevalcih Sorgeju in Vukeliću

Šifrogram je bil že tako nekoliko daljši kot navadno, toda Sorge je kljub temu, ko je razmislil, še pripisal:

«Naše poslanstvo na Japonskem je končano. Posrečilo se nam je izogniti se vojni med Japonsko in ZSSR. Odpokličite nas v Moskvo ali pa pošljite v Nemčijo. Rad bi postal navaden vojak, da bi se boril za svojo domovino — Sovjetsko zvezo — ali pa svoje obveščevalno delo nadaljeval v fašistični Nemčiji.. Pričakujem ukaze. Ramzaj.»

Bilo je okrog sedmih zjutraj, ko je Sorge vstal izza mize. Glava ga je bolela še kar naprej in v telesu so ga bolele vse kosti. Vsekakor se je spet začela gripa. Kako ob nepravem času! Richard je odsotno pogledal na uro in pohitel, veleposlanik Ott ga je vendar že pričakoval pri zajtrku.

Iz garaže je popeljal svoj «opel» in se odpeljal na veleposlaništvo. Mimogrede pa je krenil še k parku Hibija, kjer je bila nasproti «Imperiala» cvetličarna, kupil šopek krizantem za frau Helmo in prispel okrog osmih na veleposlaništvo.

Odšel je na verando, ki je bila v bližini stanovanja Ottovih. Miza je bila že pogrnjena, toda veleposlanika še ni bilo. Sorge je položil cvetje poleg Helminega jedilnega pribora in odšel v sobo za šifriranje.

V ta prostor, svetinjo med svetinjami nemškega veleposlaništva, so lahko prosto vstopali samo štirje ljudje: veleposlanik Ott, vojaški ataše Kreitschmer, posebni opolnomočenec nemške uprave za varnost Meisinger in... Richard Sorge. Richard celo pred šifrantsko sobo niti pozvonil ni. Izvlekel je iz žepa sveženj ključev, našel potreben odpirač ter ga porinil v odprtino verige. Vstopil je in tesno zaprl za sabo težka vrata, obložena s staro hrastovino. Sorge se je vedno prepričal, če so bila vrata dobro zaprta... Tako mu je namreč svetoval Ott.

Poleg okna, zastrtega z jeklenimi rešetkami, je stala miza za šifriranje. Bilo je še zgodaj, toda za strojem je že sedel Ernest. Sorge ga je pozdravil.

«Dobro jutro, gospod Sorge!» je prisrčno odvrnil Ernest.

Richard je nemarno pogledal čez šifrantovo ramo: tam je bilo prav tisto, kar je potreboval — brzojavka o zadnjih dogodkih:

«Nujno. Zaupno. Z veleposlanikovo šifro. Hraniti samo v blagajni. 15. oktobra 1941. leta.

Vojaških operacij Japoncev proti v vojaškem smislu še vedno močni sovjetski daljnovzhodni armadi ni treba pričakovati prej kot pred zgodnjo pomladjo prihodnjega leta, če ne bo prišlo do padca komunističnega režima. Zdržljivost, ki jo je pokazala Sovjetska zveza v borbi z Nemčijo, nas sili, da domnevamo, da bi japonski napad, če bi se začel avgusta ali septembra letos, ne odprl poti čez Sibirijo.»

«To pa že vem!» je rekel Sorge. «Mar ni ničesar novega?»

«Ne, gospod Sorge, za sedaj nič. Morda bodo kaj prinesli kasneje...»

Veleposlanik Ott in njegova žena frau Helma sta že sedela za mizo, ko se je Sorge znova povzpel na verando.

«Kaj pa je vzrok za današnje cvetje?» je vprašala Helma in mu ponudila roko v poljub. «Ob kakšnem dogodku le?»

Sorge se je priklonil pred frau Ottovo in malce dlje zadržal kot navadno njeno roko v svoji dlani.

«Kakšen dogodek?» je vprašal. «To, da ste blagovolili zajtrkovati z nama...»

«To se vendar dogaja skoraj sleherni dan.»

«In sleherni dan je za naju to tudi dogodek... Mar ne, Eugen?»

«Vsekakor, vsekakor!» je med šalo potrdil veleposlanik.

Zajtrkovali so v troje. Na mizi je bil tudi četrti pribor: pričakovali so polkovnika Kreitschmerja.

Začeli so se pogovarjati o Teu Kordtu, veleposlanikovem svetovalcu, ki so ga bili že spomladi poslali iz Berlina. To je bil neprijeten človek, ki je povsod vtikaval svoj nos. Veleposlanik ga ni maral.

«Prepričan sem, da so ga poslali sem samo zato, da me zasleduje,» je razdraženo rekel Ott. «Povsod vohuni za mano, kot senca...»

«Veš Eugen,» se je nasmejal Sorge, «priznati ti moram, da so tudi mene prosili, če bi nadzoroval nemškega veleposlanika.»

«Pa, Iki,» je vzkliknil veleposlanik, «to bi mi vendar povzročilo veliko zadovoljstvo, če bi ti, ne pa kdo drug, postal moj «varuh»!»

Kreitschmer je zamudil zajtrk in se prikazal na verandi, ko so že pili kavo

«Oprostite za zamudo,» je zabasiral Kreitschmer, «toda v mestu se dogaja nekaj nepojmljivega. Pravijo, da je princ Konoe odstopil.»

Ott je začudeno dvignil obrvi.

«Zakaj pa?»

Kreitschmer se je nasmehnil, vrgel pogled na frau Helmo in Helma je razumela.

«Gospodje,» je rekla, «zapuščam vas, kajti že ste začeli s svojim delovnim dnem... Hvala za cvetje, Iki.»

Odšla je in vrgla jezen pogled na Kreitschmerja. Ko so moški po zajtrku prešli v veleposlanikov kabinet, je vojaški ataše rekel:

«Tozio in njegova stranka zahtevajo, naj brez odlašanja začno z vojaškimi operacijami na jugu.»

«Saj je tudi Konoe za «Drang nach Sued,» je odvrnil Sorge. «celo v snu govori o Singapuru. To ni vzrok za odstop. Morda zaradi Rusije?»

Richard Sorge ni dvomil, da je bil prav on krivec padca Konojevega kabineta. Pred nekaj dnevi je bil namreč kempetaj, čeprav ni dobil nobenih dokazov, vendar aretiral slikarja Mijagija. Odpeljali so ga na policijsko postajo četrti Cukidzi. Že med prvim zaslišanjem se je bil vrgel skozi okno, vendar se mu samomor ni posrečil, slikar je padel na veje gostega drevesa, poskušal je pobegniti, toda policija ga je spet ujela. Med preiskavo v Mijagijevi hiši so našli neko čudno pismo o mandžurski železnici, o rezervah premoga, bencina in jekla. Del tega gradiva je bil napisan v angleščini.

Aretirali so še Jima Coxa, angleškega dopisnika agencije Reuter. Le-ta je prav tako skočil skozi okno in se ubil.

«Zaradi malenkosti se gotovo ne mečejo skozi okna,» je sklepal polkovnik Osaka.

Japonska protiobveščevalna služba je okrepila svojo budnost.

Čez tri dni so prijeli svetovalca in sekretarja japonskega predsednika Hosumi Osakija.

V vladnih krogih je Osakijeva aretacija vzbudila vtis kot bi eksplodirala bomba: svetovalec in osebni sekretar princa Konoje — sovjetski agent!... Izbruhnil je velikanski politični škandal. General Tozio ni okleval, da bi ne izkoristil ugodnega položaja in vrgel kompromitiranega premiera. Princ Konoe je skupaj s celotnim kabinetom odstopil.

(Nadaljevanje sledi)

šport šport šport

PLAVANJE — PETI DAN EVROPSKEGA PRVENSTVA

Še en svetovni rekord: Wiegand 4'11"1 na 400 m

Postavljena tudi dva evropska rekorda: Kuzmin (SZ) in nizozemska štafeta 4x100 mešano

Peti dan evropskega prvenstva je bil bogat z dobrimi rezultati. Vzhodni Nemec Frank Wiegand je postavil nov svetovni rekord na 400 m prosto s časom 4'11"1. Wiegand je prvi evropski plavalec, ki je dosegel svetovni rekord na 400 m prosto. Prejšnji rekorder je bil Američan Don Schollander, ki je dosegel čas 4'11"6. Glavni poraženec v tej disciplini je bil Rus Belitz-Gemain, ki je bil glavni favorit.

Nizozemska štafeta 4x100 m mešano v postavi Sikkens, Kok, Amn, Beumer je nepričakovano osvojila zlato kolajno in postavila nov evropski rekord s časom 4'36"4. V tem finalu je nastopala tudi Italija, ki pa ni šla preko osmega — zadnjega mesta.

Drugi evropski rekord je postavil sovjetski plavalec Valentin Kuzmin, ki je dosegel na 200 m metuljček čas 2'10"2. Italijan Fossati je v finalu zasedel sedmo mesto.

Četrto včerajšnjo zlato kolajno je osvojila Sovjetska zveza z Natalijo Kuznetsovo, ki je zmagala v skokih s stolpa 10 m. Zjutraj je v kvalifikacijah nastopala tudi Jugoslovanka Mojca Jenko, ki je zasedla 15. mesto.

Za Italijane je edini dober rezultat dosegel mladi Giovannini na 200 m prsno, kjer je dosegel nov italijanski rekord s časom 2'36"1.

IZIDI

200 m metuljček moški

Kvalificirani v finale: Kuzmin (SZ), Skravronski (SZ), Gregor (VN), Fossati (It.), Feil (Šved.), Meeuw (ZN), Kasvio (Fin.), Thurley (VB). Med drugimi je izpadel tudi Italijan Attanasio, ki je dosegel deveti čas.

4x100 m prosto moški

Kvalificirani v finale: SZ, Velika Britanija, Švedska, V. Nemčija, Z. Nemčija, Francija, Madžarska, Italija.

100 m metuljček ženske

Kvalificirane v finale: A. Kok (Niz.) Pyrhonen (Fin.), Hustede (ZN), Deviatova (SZ), Lindner (VN), Cotterill (VB), Gustavson (Šved.), Steinbach (VN).

200 m prsno moški

Kvalificirani v polfinale: Laaksonen (Fin.), Kostza (Rom.), Kiehl (Fr.), Prokopenko (SZ), Donners (ZN), Van Oest (Niz.), Padron (Šp.), Barth (ZN), Den Haan (Nizozemska), Klukowski (Polj.), Giovannini (It.), Katzur (VN), Henninger (VN), Tutakaev (SZ), Lenkei (Madž.), Pejsa (ČSSR).

FINALNA TEKMOVANJA

Skoki s stolpa 10 m (ženske)

1.	N. KUZNETSOVA (SZ)	504,10
2.	Pertmayer (Av.)	472,60
3.	Krauss (V. Nemčija)	456,10
4.	Duchova (ČSSR)	455,15
5.	Ingeborg (Z. Nemčija)	454,80
6.	Liljestrom (Fin.)	452,60
7.	Alekseva (SZ)	444,35
8.	Velin (Dan.)	432,25
9.	Delitsch (V. Nemčija)	429,90
10.	Pietkievitzc (Polj.)	327,10

400 m prosto moški

1.	F. WIEGAND (V. Nemčija) 4'11"1 (novi svet. rekord, prej Schollander 4'11"6)	
2.	Belitz-Gemain (SZ)	4'13"2
3.	Mosconi (Fr.)	4'16"0
3.	Mosconi (Fr.)	4'13"6
4.	Kirschke (Z. Nemčija)	4'16"0
5.	Luyce (Fr.)	4'19"8
6.	Skhilling (Z. Nemčija)	4'21"1
7.	Bure (SZ)	4'23"4
8	Fortuny (Šp.)	4'25"0

štafeta 4x100 mešano ženske

1.	NIZOZEMSKA (Sikkens, Kok, Amn, Beumer), 4'36"4 (evropski rekord)	
2.	SZ	4'37"2
3.	V. Britanija	4'38"4
4.	V. Nemčija	4'39"8
5.	švedska	4'43"5
6.	Finska	4'44"5
7.	Z. Nemčija	4'45"7
8.	Italija	4'48"1

200 m metuljček moški

1.	V. KUZMIN (SZ) (novi evropski rekord)	2'10"2
2.	Gregor (V. Nemčija)	2'10"6
3.	Brabronski (SZ)	2'11"2
4.	Feil (švedska)	2'11"6
5.	Meeuw (Z. Nemčija)	2'12"9
6.	Thurley (VB)	2'14"0
7.	Fossati (Italija)	2'14"0
8.	Kasvio (Finska)	2'17"2

9. SLOVENSKE ŠPORTNE IGRE

Plavalne tekme 8. in 9. septembra

Jutri bo objavljen urnik z ostalimi podrobnostmi

Prirediteljski odbor nogometnega turnirja 9. slovenskih športnih iger je v zvezi s prvim kolom, ki je bilo na sporedu v nedeljo 21. t.m. izrekel naslednje kazni.

Tekma Primorje — Barkovlje. Opomin NK Primorje zaradi stalnega ugovarjanja sodniku. Strogi opomin dobi Boris Milič (Primorje) zaradi ostre igre.

Tekma Zarja — Primorec. Opomin ŠD Primorec zaradi nepoštenega vedenja občinstva.

Tekma Kras — Sokol. Obe enajsterici dobita strogi opomin zaradi nešportnega vedenja, stalnih protestov in grobe igre.

Tekma Repen — Union. Opomin NK Union zaradi nešportnega vedenja občinstva. Opomin zaradi grobe igre dobijo še naslednji igralci Uniona: Doro Maver, Darij Purinani, Emil Ciacchi.

Tekma Primorje — Cankar (mladinci). Strogi opomin dobi Danilo Štoka (Primorje) zaradi slabega vedenja in nešportnega obnašanja.

Prireditelјski odbor priporoča vsem ekipam, naj se na igrišču dostojno vedejo in predvsem odnos do sodnika naj bo korekten. V nasprotnem primeru bo primoran izreči že v naslednjem kolu strožje kazni, ki pa niso cilj iger.

* * *

TEKME II. KOLA
(v nedeljo 28. t.m.)

Vse tekme drugega kola nogometnega turnirja 9. slovenskih športnih iger bodo na stadionu «Prvi maj» z naslednjim razporedom:

ČLANI

A SKUPINA

Cankar — Barkovlje: ob 7.30 uri. Sodnik S. Soli, delegat G. Švab.

B SKUPINA

Primorec — Sokol: ob 10.15. Sodnik B. Rupel, delegat S. Kuret.

Kras — Zarja: ob 15.15. Sodnik P. Mahorčič, delegat S. Pertot.

C SKUPINA

Kolarič — Union: ob 17. Sodnik J. Bukovec, delegat A. Rupel.

Č SKUPINA

Doberdob — Breg: ob 13.30. Sodnik S. Soli, delegat B. Puntar.

MLADINCI

B SKUPINA

Sokol — Breg: ob 12. Sodnik I. Lasič, delegat D. Švab.

* * *

Tržaka občinska uprava je nenadoma sporočila SZ Bor, da bo bazen «B. Bianchi» zaprt že od 15. septembra dalje, tako da je izvedba plavalnega tekmovanja v okviru slovenskega športnega tedna v dneh 16. in 17 septembra nemogoča. Ker je v dneh 12. in 13. t.m. bazen na razpolago CONI, je organizator slovenskih iger sklenil, da bo tekmovanje že v četrtek 8. in petek 9. Sobote ni vzel v poštev, ker bodo verjetno ta dan mnogi Tržačani odpotovali na ogled svetovnega veslaškega prvenstva na Bledu.

Zadnji dan prijav za plavalno tekmovanje je 6. septembra.

SVETOVNO PRVENSTVO V KOLESARSTVU

Danski prvi naslov

Nizozemski drugo mesto - Bronasta kolajna neuspeh za Italijo

Proti vsakemu pričakovanju je četverica Danske osvojila prvi naslov v letošnjem svetovnem prvenstvu in to v ekipni zasledovalni vožnji na cesti za amaterje. S to zmago je Danska odvzela naslov Italiji, ki je v prejšnjih dveh tekmovanjih vselej zmagala premočno in ki je bila tudi tokrat glavni favorit. Italijani so nastopili s kar tremi od štirih kolesarjev, ki so osvojili prejšnji naslov. Kljub temu so morali kloniti ne samo pred danskimi atleti, ampak tudi pred Holandsko.

Sicer imajo Italijani tokrat res trdno opravičilo. Že po 5 kilometrih je padel Benfatto in ostali trije so morali znatno znižati hitrost, da se jim je lahko tovariš pridružil. To je bilo zanje že usodno, sicer pa je proti koncu padel še Dalla Bona.

Dirka je bila zelo napeta. Prvi sta prešli v vodstvo obe Nemčiji, ki sta po prvi polovici proge vodili. Vzhodni Nemci so imeli 1'14" prednosti pred zahodnimi, 1'24" pred Dansko, 1'29" pred Nizozemsko, 1'41" pred Francijo, 2'05" pred SZ in 2'11" pred Italijo.

V drugi polovici pa sta obe nemški četverici močno popustili in to je izrabila predvsem Danska. Italija je tudi nadoknadila precej zamude, ni pa mogla priti preko tretjega mesta. Francija je v zadnjih kilometrih dokončno premagala Sovjetske tekmovalce, ki so se morali zadovoljiti s petim mestom, kar predstavlja zanje veliko razočaranje.

LESTVICA

1.	Danska (Blaudzun, Groen, Steevens, Wisborg) 2.09'03", povprečna hitrost 46.493 km/h	
2.	Nizozemska	2.09'27"
3.	Italija	2.10'05"
4.	Francija	2.10'12"
5.	Sovjetska zveza	2.11'07"
6.	Švedska	2.11'43"
7.	V. Nemčija	
8.	Češkoslovaška	
9.	Španija	
10.	Poljska	
11.	Z. Nemčija	
12.	Avstrija	
13.	Norveška	
14.	Belgija	
15.	Luksemburg	
16.	Urugvaj	
17.	V. Britanija	
	Finska je odstopila.	

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II., Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna [illegible] lir, vnaprej četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT DZS Ljubljana Stari trg 3 I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 503-3-88 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir. — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Societa Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst.